

Polach Arle

Gra ekonomiczna przeznaczona dla 1 do 2 graczy powyżej 13 roku życia

Instrukcja

Witajcie we Fryzji Wschodniej

Arle to nieduża wioska położona we Fryzji Wschodniej. Dzisiaj o jej dawnej zamożności świadczy jedynie piękno i okazałość parafialnego kościoła.

W minionych wiekach tereny otaczające wioskę Arle słynęły z wyjątkowo żyznych gruntów. Mawiano, iż to właśnie z Arle pochodzi najlepszy len całych północnych Niemiec. W miarę jak rosło zapotrzebowanie na ten wszechstronnie wykorzystywany surowiec, miejscowi rolnicy szybko się bogacili, a co za tym idzie, ludność Arle wiodła znacznie lepsze życie od mieszkańców innych zakątków Fryzji Wschodniej

*W **Polach Arle** cofasz się do czasów świetności wioski i zarządzasz chłopską rodziną uprawiającą len. Sam zdecydujesz, czy - tak jak oni - zajmiesz się uprawą lnu, czy też, korzystając z rosnącego bogactwa regionu, spróbujesz zaspokoić zapotrzebowanie ludności w zupełnie innych obszarach. Uprawiaj zboże, hoduj zwierzęta, osuszaj torfowiska, wydobywaj cenny torf lub buduj groble i zdobywaj kolejne obszary pod uprawę. Możesz również zająć się leśnictwem, kupować pojazdy i sprzęt gospodarczy lub budować warsztaty i karczmy. Jednakże twoim największym wyzwaniem będzie wznoszenie prestiżowych budynków, takich choćby jak wspomniany kościół – symbol zamożności Arle.*

*Rozgrywka w **Polach Arle** toczy się na przestrzeni dziewięciu sezonów, na zmianę w okresie letnim i zimowym. Latem będziesz mógł zajmować się zupełnie innymi pracami, niż w sezonie zimowym. Pod koniec każdego sezonu przeprowadzisz inwentaryzację właściwą dla danej pory roku. By wreszcie, wraz z końcowym zliczeniem punktów, wyłonić gracza, który należycie spożytkował czas spędzony w Arle, osiągając tym samym najlepsze rezultaty swojej pracy.*

*Dla tych, którzy przybywają z morza,
Fryzja Wschodnia nie leży na krańcu świata,
lecz raczej u jego progu.*
Ewald Christophers

Zawartość pudełka

Plansze:

1 Plansza Główna

2 Plansze Włości

(z torami punktacji po obu krawędziach)

2 Plansze Stodoły i Celów Podróży

po 9 „Celów Podróży”
na gracza
(łącznie 18 kafelków)

Żetony Surowców:

24x „Gлина/Cegła”

24x „Drewno/Deski”

Żetony Tkanin/Odzieży:

24x „Płótno/Odzież Letnia”

24x „Sukno/Odzież Zimowa”

24x „Skóra Garbowana/
Odzież Skórzana”

Żetony Zapasowe:

1x „5 szt. Płótna”

1x „5 szt. Sukna”

1x „5 szt. Skóry
Garbowanej”

a także:

• 1 notes punktacji

• 2 Karty Pomocy

• 1 arkusz naklejek

1 Plansza Zasobów

Kafelki:

5x „Las/Park”

7x „Zagroda/Magazyn”

3x „Stajnia/Podwójna Stajnia”

14x „Pole Zboża/Pole Lnu”

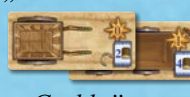
3x „Wóz/Wóz Konny”

3x „Bryczka/Dorożka”

2x „Dwukółka/Furmanka”

6x „Barka/Plug”

10x „Grobla”

2x „Kładka”

6x „Torfowisko/Osuszzone Torfowisko”

31x „Budynek”

Drewniane znaczniki:

2x 4 Robotników
(w kolorach graczy)

Drewniane dyski:

2x 10 dysków Narzędzi
(w kolorach graczy)

40x „Torf”

2x dyski Dobra „Zboże”

2x dyski Dobra „Len”

2x dyski Dobra „Skóra”

2x dyski Dobra „Wetna”

4x dyski Dobra

„Pożywienie”

żeton
Pierwszego
Gracza

20x „Krowa”

1 pomarańczowy
znacznik Sezonu

20x „Koń”

4x

po 2
z każdego

po 1
z każdego

20x

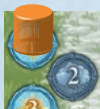

Przygotowanie do gry

Położcie Planszę Zasobów pomiędzy graczami. Rozłóżcie kafelki i żetony na odpowiednich miejscach tak, jak to przedstawiono na planszy (nadrukowane rysunki podpowiedzą wam, gdzie jest ich miejsce). Są to następujące elementy: Pola Zboża/Pola Lnu*, Barki/Pługi, Pojazdy, Tkaniny/Odzieź*, Zagrody/Magazyny, Stajnie/Podwójne Stajnie, a także Lasy/Parki (jeżeli stół, na którym gracie nie jest wystarczająco duży, aby pomieścić wszystkie elementy do gry, nie musicie korzystać z Planszy Zasobów. Zamiast tego położcie kafelki i żetony w dowolnym dostępnym dla was miejscu).

* W pudełku znajduje się duża liczba kafelków Pól Zboża/Pól Lnu i żetonów Tkanin/Odzieży. Jednak nie musicie wyklądać ich wszystkich naraz, wystarczy, że przygotujecie tylko część z nich, a resztę uzupełnicie później w trakcie gry.

Położcie **Planszę Główną** obok Planszy Zasobów. Następnie umieśćcie pomarańczowy **znacznik Sezonu** na polu o wartości 1 na Torze Sezonów. Wybierzcie swój kolor gracza. Weźcie **drewniane dyski Narzędzi** w wybranym kolorze i umieśćcie po jednym dysku na każdym z dziesięciu Torów Narzędzi na Planszy Głównej (na *Więcierzach, Kozłach Garbarskich* itd.). Dyski położcie na **skrajnym lewym** polu każdego toru (przykład po prawej).

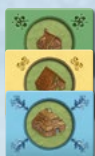

Zapoznajcie się z kosztami budowy Budynków, które nadrukowane są na Planszy Głównej.

Losowo wybierzcie po jednym żetonie latarni. Osoba, która wybrała żeton z rysunkiem latarni letniej zostaje **Pierwszym Graczem**. Drugi z żetonów odłóżcie do pudełka, nie będzie on potrzebny w grze. Następnie położcie po jednym znaczniku swojego Robotnika na każdym polu od „Lipca” do „Października” na Planszy Głównej w taki sposób, aby znaczniki Pierwszego Gracza znajdowały się na górze.

Kafelki Budynków rozłóżcie na właściwych polach na Planszy Głównej tak, aby kolor rewersu Budynku pasował do koloru na planszy. W przypadku trzech typów Budynków (zielonych, niebieskich i żółtych), jest więcej kafelków niż miejsc dostępnych na planszy. W tych przypadkach wybierzcie losowo Budynki, które położycie na planszę. Pozostałe niewykorzystane kafelki odłóżcie do pudełka; nie będą one potrzebne w tej rozgrywce.

W grze występują dwa rodzaje zielonych Budynków. W pierwszej rozgrywce użyjcie czterech Budynków z jasnozielonym rewersem. W kolejnych partiach, kiedy nabierzecie doświadczenia, możecie sięgnąć po Budynki z ciemnozielonym rewersem (użyjcie 4 z 7 kafelków).

Następnie każdy z was bierze Planszę Włości i kładzie ją przed sobą, tuż pod Planszą Zasobów (patrz rozdz. „Sposób ułożenia elementów”). Umieśćcie odpowiednie elementy do gry na swojej planszy na właściwych polach, zgodnie z nadrukowanymi rysunkami (patrz przykład po prawej). Są to kafelki (Pole Zboża, Pole Lnu, Zagroda, Kładka, 3xTorfowisko), 1 znacznik Konia, 4 znaczniki Torfu i 6 dysków Dóbr.

W trakcie rozgrywki, kupując kafelek z górnego rzędu, możesz wybrać dowolną jego stronę, płacąc odpowiedni koszt.

W przypadku elementów z dolnego rzędu możesz kupować tylko to, co przedstawia awers kafelek. Ich rewersy obrazują ulepszoną wersję awersu i nie mogą być bezpośrednio zakupione.

Dyski Narzędzi służą do oznaczenia aktualnej liczby Narzędzi każdego typu, które posiadasz. W trakcie gry możesz zwiększyć ich liczbę, płacąc odpowiedni koszt.

Na tym przykładzie żółty jest Pierwszym Graczem.

Po lewej stronie Planszy Włości leży Tor Podróży. Pośrodku znajduje się obszar użytkowy podzielony na pola, a po prawej stronie Tor Dóbr. Połóż Pole Zboża, Pole Lnu, Kładkę i Zagrodę na właściwych miejscach na planszy. Znacznik Konia umieść w Zagrodzie, 4 znaczniki Torfu na Kładce, zaś dyski Dóbr ulóż na właściwych polach na Torze Dóbr.

Sposób ułożenia elementów

Oprócz Planszy Włości każdy z was otrzymuje również jedną Planszę Stodoły i Celów Podróży, a także zestaw kafelków „Celów Podróży” w swoim kolorze. Umieść kafelki Celów Podróży na odpowiednich miejscach na swojej planszy (Stodoła znajduje się bezpośrednio pod Celami Podróży i początkowo jest pusta).

- Każdy gracz otrzymuje **Kartę Pomocy**, która zawiera skrót zasad gry.
- Każdy gracz bierze: **4 Drewna, 4 Gliny i 3 Torfy**, a następnie kładzie je obok Planszy Włości w **swoich zasobach** (ilustracja na Karcie Pomocy przypomina o tych wartościach).
- Posortujcie pozostałe żetony Surowców – tj. Drewno/Deski oraz Glinę/Cegły, a także drewniane znaczniki Zwierząt i Torfu. Położcie je w łatwym dostępnym dla was miejscu.
- Prawdopodobnie nie będziecie potrzebować **notesu punktacji**, aż do zakończenia rozgrywki.

Oto, jak powinno wyglądać ułożenie elementów przed rozpoczęciem gry. Żółty siedzi u góry stołu, czerwony na dole.

Plansza Stodoły i Celów Podróży

Zanim rozpoczęcie...

W grze Pola Arle rozbudowujesz swój majątek i zdobywasz kolejne obszary użytkowe, aby następnie dowolnie je zagospodarować. Ilustracja poniżej ukazuje możliwości, dzięki którym twoje gospodarstwo stanie się bardziej dochodowe. Złote symbole róży wiatrów określają liczbę Punktów Zwycięstwa (PZ), które otrzymasz na końcu gry.

Czytając instrukcję, możesz od czasu do czasu wracać na tę stronę, aby lepiej zrozumieć poszczególne zagadnienia. Ta część nie ma jednak kluczowego znaczenia dla zrozumienia reguł gry. Wszystkie zawarte w niej informacje są dokładniej wyjaśnione w dalszych częściach instrukcji.

Odgradzaj Groblami **Teren Zalewowy** na swojej Planszy Włości, aby uzyskać dostęp do większej liczby obszarów użytkowych (jeżeli nie uda ci się całkowicie odgradzić swoich posiadłości od wody, otrzymasz ujemne punkty na końcu gry).

Wznos **Budynki** (na końcu gry przyniosą one określoną liczbę PZ).

Hoduj Zwierzęta i buduj **Zagrody** oraz **Stajnie** (na końcu gry Zagrody i Stajnie są warte odpowiednio 2 i 6 PZ. Zwierzęta także przyniosą PZ; patrz poniżej*). Zwierzęta mogą być trzymane w Zagrodach i Stajniach lub paść się pod gołym niebem. To także zostało wyjaśnione poniżej*.

To jest twój **Tor Podróży** (im więcej wiosek i miast – czyli Celów Podróży – uda ci się zaopatrzyć w towary handlowe, tym więcej zdobędziesz PZ).

Osuszaj **Torfowiska**, aby móc wydobywać z nich Torf. W chwili, gdy usuniesz ostatni znacznik Torfu z Torfowiska, będziesz mógł przekształcić tę część obszaru w coś innego, zdejmując kafelki Torfowiska z Planszy Włości (jeśli tego nie zrobisz, za każde Torfowisko otrzymasz ujemne punkty na końcu gry).

Na końcu gry za każdy rodzaj Dobra (Pożywienie, Zboże, Skóry, Len, Wełna), który posiadasz, będziesz mógł otrzymać określoną liczbę PZ (wskazaną na róży wiatrów na Torze Dóbr). Możesz podwoić tę liczbę, o ile w trakcie gry zamienisz jedną ze swoich Zagród w **Magazyn**.

Torfowisko

Osuszone Torfowisko ze znacznikami Torfu

Tkaniny: Płótno, Sukno i Skórę Garbowaną uzyskuje się w wyniku przetworzenia odpowiadających im Dóbr (tj. Lnu/Welny/Skóry). Na końcu gry każda Tkanina warta jest 1 PZ.

Później będziesz mógł z tych Tkanin wytworzyć **Odzież**, aby w ten sposób zwiększyć ich wartość punktową.

Surowce: Drewno, Deski, Głina i Cegły mają postać żetonów (ulepszone Surowce, czyli Deski i Cegły, warte są PZ).

Torf ma postać drewnianych znaczników.

Zaoraj **Pola**, aby zwiększyć uprawę Zboża i Lnu.

Lasy (warte 2 PZ) zapewniają dodatkowe Drewno. Później będziesz mógł je przekształcić w bardziej wartościowe **Parki** (warte 6 PZ).

Część zasobów ma postać żetonów, ale większość z nich jest symbolizowana przez dyski na Torze Dóbr na twojej Planszy Włości. W ten sposób oznaczone są: **Pożywienie, Zboże, Skóry, Len oraz Wełna**. Możesz posiadać maksymalnie 15 sztuk Dobra każdego rodzaju (ograniczenie na Torze Dóbr). Wyjątek stanowi Pożywienie, które oznacza się za pomocą dwóch dysków Dóbr (w kolorze jasnoniebieskim), co pozwala zgromadzić łącznie do 30 sztuk Pożywienia.

* Staraj się grać w taki sposób, aby na końcu gry mieć zbliżoną lub jednakową liczbę Zwierząt każdego rodzaju; w ten sposób każde Zwierzę będzie warte średnio 1 PZ. Każdy obszar na Planszy Włości, który należy do Terenu Użytkowego i nie jest zagospodarowany (tzw. Pastwisko), może pomieścić do 2 Zwierząt tego samego rodzaju. W Zagrodach możesz trzymać do 3, a w Stajniach do 6 Zwierząt jednego rodzaju. Dodatkowo każdy Park może pomieścić 2 dowolne Zwierzęta takiego samego lub różnych rodzajów, a każda Grobla 1 dowolne Zwierzę.

Możesz wyposażać swoje gospodarstwo w **Sprzęt Gospodarczy** czyli: Pługi, Barki i rozmaite Pojazdy. Sprzęt Gospodarczy przechowuj w **Stodole** (na końcu gry każdy z nich wart jest określoną liczbę PZ).

Przestrzeń w twojej Stodole jest ograniczona.

Plansza Główna pokazuje, ile aktualnie posiadasz **Narzędzi** każdego rodzaju (one także są warte PZ na końcu gry).

Aktualnie posiadasz 6 **Więcierzy** (warte 3 PZ na końcu gry).

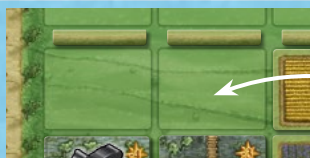

Plansza Włości i Pojazdy

Ta część instrukcji objaśnia podstawowe reguły gry. Szczegółowe omówienie zasad znajduje się w dalszych jej częściach.

PLANSZA WŁOŚCI

Na początku gry masz dostęp do **2 niezagospodarowanych obszarów** na swojej Planszy Włości, które należą do **Terenu Użytkowego** (pozostałe pola zostały zakryte kafelkami podczas przygotowania do gry). Obszar ten możesz dowolnie zagospodarować, tj. obsiać, zalesić, bądź stawiać na nim Zagrody lub Budynki. Powyżej niego znajduje się Linia Grobli (czyli 3 kafelki Grobli leżące obok siebie w jednej linii), a nad nią leży Teren Zalewowy. Na tym terenie nie można nic budować, ponieważ są to obszary zalewane przez przyływ. Jednakże w trakcie gry będziesz mógł odgradzać Groblą obszary Terenu Zalewowego, aby odzyskiwać ziemię i zdobywać tym samym dostęp do **nowych niezagospodarowanych obszarów** użytkowych. Dokonasz tego przesuując pojedynczo kafelki Grobli w górę. Dzięki temu utworzą one nową Linie Grobli (czyli granicę oddzielającą Teren Zalewowy od Terenu Użytkowego) leżącą powyżej poprzedniej, dając w ten sposób dostęp do nowych obszarów.

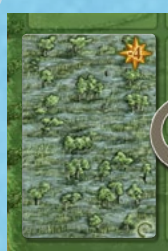

Dwa niezagospodarowane obszary na Terenie Użytkowym

Pozyskiwanie nowych obszarów użytkowych poprzez przesuwanie Linii Grobli

Innym sposobem na uzyskanie dostępu do **nowych niezagospodarowanych obszarów** jest wycinanie Torfu. Torf wydobywa się na Torfowiskach, które leżą w dolnej części Planszy Włości poniżej zagospodarowanych obszarów. Tereny te należy wcześniej osuszyć, co oznacza się poprzez odwrócenie kafełka na drugą stronę. Torf możesz wycinać wyłącznie na Osuszonym Torfowisku, aż do usunięcia ostatniego leżącego na nim znacznika. Po wycięciu całego Torfu, taki teren automatycznie staje się gruntem użytkowym (kafelki Torfowiska usuwa się z Planszy Włości), a ty uzyskujesz dostęp do (1 lub) 2 niezagospodarowanych obszarów użytkowych (szczegółowe zasady pozyskiwania nowych obszarów użytkowych są opisane na stronie 9).

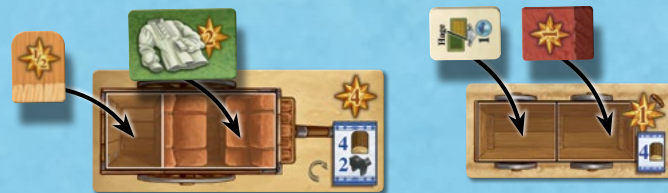
Osuszanie Torfowiska

Pozyskiwanie nowych obszarów użytkowych poprzez wycinanie Torfu

POJAZDY

Pojazdy pełnią ważną rolę w grze i są dostępne do kupienia bezpośrednio z Planszy Zasobów. Raz w Sezonie (podczas Fazy Pracy) możesz użyć każdego ze swoich Pojazdów, aby załadować na nie Surowce, Tkaniny lub kafelki Celów Podróży. Jest to dodatkowe działanie, które możesz wykonać **oprócz** zwykłych akcji (rozgrywka trwa przez 9 Sezonów). Pojazdy są niezbędne do tego, abyś mógł produkować Deski, Cegły oraz Odzież, a także handlować na lokalnych rynkach w określonych Celach Podróży (więcej szczegółów nt. Pojazdów znajduje się na stronach 10 i 11).

Oto przykład, jak możesz załadować swoje Pojazdy.

Przebieg gry

Rozgrywka w Polach Arle toczy się przez 9 Sezonów, na zmianę podczas miesięcy letnich i zimowych. Każdy Sezon składa się z 3 Faz.

1. Faza Przygotowania

W czerwcu (w Lecie) i w grudniu (w Zimie) umiesz swoich Robotników na polach miesiący właściwego Sezonu, aby przygotować ich do Fazy Pracy.

2. Faza Pracy

W ciągu kolejnych czterech miesięcy wysyłaj pojedynczo swoich Robotników, aby wykonali dla ciebie określone prace.

3. Faza Inwentaryzacji

Pod koniec każdego Sezonu – tj. w listopadzie i w maju – przeprowadź bilans swojego dobytku.

1. FAZA PRZYGOTOWANIA

Podczas przygotowania do gry rozmieściliście już swoich Robotników na polach miesięcy pierwszego Sezonu. Wraz z początkiem każdego następnego Sezonu połóżcie po jednym swoim Robotniku na każdym z czterech pól kolejnych miesięcy w taki sposób, aby Robotnicy Pierwszego Gracza znajdowali się na górze (żeton Pierwszego Gracza może zmienić właściciela dzięki „Akcji Specjalnej”, którą można użyć maksymalnie raz w każdym Sezonie. Więcej informacji na ten temat znajduje się poniżej).

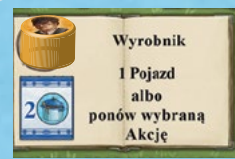
2. FAZA PRACY

Zaczynając od Pierwszego Gracza, naprzemiennie, połóżcie po jednym swoim Robotniku na dowolnym, niezajętym Polu Akcji należącym do aktualnego Sezonu. Używajcie Robotników leżących na polach miesięcy, zaczynając od tego, który znajduje się najbardziej po lewej stronie. W każdym kolejnym miesiącu, Pierwszy Gracz wybiera zadanie dla swojego Robotnika jako pierwszy.

Na tym przykładzie żółty jest Pierwszym Graczem.

Letnie Pola Akcji są dostępne jedynie podczas nieparzystych Sezonów, zaś zimowe Pola Akcji wyłącznie podczas Sezonów parzystych. W każdym Sezonie do wyboru jest 15 różnych akcji. Po położeniu Robotnika na wybranym polu, wykonaj natychmiast związane z nim działanie (szczegółowy opis działania wszystkich Pól Akcji znajduje się na stronie 12). Każde Pole Akcji może być zajęte tylko przez **jednego Robotnika** – takie pole jest zablokowane, aż do zakończenia aktualnego Sezonu (umieszczenie Robotnika na Polu Akcji nie jest obowiązkowe; zamiast tego możesz zdjąć swój znacznik Robotnika z odpowiedniego miesiąca i odłożyć go na bok, nie robiąc nic).

Kiedy wybierasz zadania dla swoich Robotników, pamiętaj o Polu Akcji „Wyrobnik”. Pozwala ono wykonać akcję z innego, zajętą już pola (ale tylko takiego, które należy do obecnego Sezonu).

Pola z biało-niebieskim wzorem fryzyjskim, które znajdują się na Planszy Głównej, oznaczają koszt. Jest on wyrażony w postaci określonych Dóbr lub Surowców, które będziesz musiał zapłacić, aby:

- wybudować Budynek określonego typu (np: Pole Akcji: „Leśnik”, „Handlarz Drewna”, „Wyrobnik”);
- przesunąć dysk wybranego Narzędzia o jedno pole w prawo;
- skorzystać z akcji wybranego Pola Akcji.

Zapłacić 1 Cegłę, aby przesunąć dysk Narzędzia „Piec” o jedno pole w prawo.

Pamiętaj: bez względu na to, jaką akcję wykonujesz, zawsze możesz płacić Deskami w zamian za Drewno bądź Cegłami w zamian za Glinę.

AKCJA SPECJALNA I PIERWSZY GRACZ

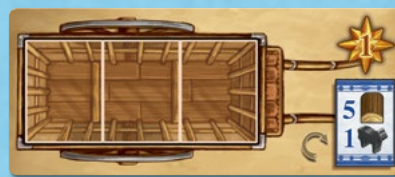
W Fazie Pracy, podczas Sezonu Letniego, tylko **jeden Robotnik** (ze wszystkich ośmiu dostępnych w grze 2-osobowej) może skorzystać z zimowego Pola Akcji (zamiast letniego). Analogicznie w trakcie Sezonu Zimowego **jeden Robotnik** może zająć pole z Sezonu Letniego (zamiast zimowego). Jest to „Akcja Specjalna” i jest ona liczona do limitu akcji. Jeśli użyłeś Akcji Specjalnej, żeton Pierwszego Gracza przechodzi na najbliższy Sezon w ręce przeciwnika. Jeżeli żaden z was nie skorzystał z Akcji Specjalnej, żeton Pierwszego Gracza automatycznie przechodzi do drugiej osoby na koniec Sezonu.

Ponieważ czerwony skorzystał z Akcji Specjalnej, w kolejnym Sezonie Pierwszym Graczem zostanie żółty.

DODATKOWE DZIAŁANIA DOSTĘPNE W DOWOLNYM MOMENCIE GRY

- W dowolnym momencie Fazy Pracy możesz (jako dodatkowe działanie) dokonać załadunku swoich Pojazdów (szczegóły na stronie 10). Każdy z was sam decyduje, kiedy kończy się jego Faza Pracy. Zatem, nawet jeśli wszyscy twoi Robotnicy zostali rozłożeni na planszy, nadal możesz załadowywać wolne miejsca w swoich Pojazdach.

- W dowolnym momencie Fazy Pracy możesz także przemieszczać Zwierzęta na swojej Planszy Włości (zgodnie z zasadami „Hodowli Zwierząt” opisanymi na stronie 9).

- Jeśli posiadasz Barkę, to w każdym momencie gry, możesz wymienić Torf ze swoich zasobów na Dobra na Torze Dóbr w stosunku 1:1 (w dowolnym momencie gry i dowolną liczbę razy). Po dokonanej wymianie przesuń właściwe dyski Dóbr na torze o odpowiednią liczbę pól i odłóż tyle samo znaczników Torfu do zasobów ogólnych.

3. FAZA INWENTARYZACJI

Faza Pracy kończy się w momencie, gdy każdy z was skorzystał z akcji wszystkich swoich Robotników i oboje zadeklarowaliście koniec fazy. Po niej następuje Faza Inwentaryzacji, podczas której każdy musi przeprowadzić bilans swojego dobytku. Ma to miejsce w listopadzie (pod koniec Sezonu Letniego) i w maju (pod koniec Sezonu Zimowego).

Postępuj zgodnie z regułami Inwentaryzacji opisanymi poniżej. Ważne jest zachowanie podanej kolejności (*jeżeli czytasz instrukcję po raz pierwszy, możesz pominąć ten fragment i wrócić do niego później*). Skróty tych zasad znajdziesz także w lewym górnym rogu na Planszy Stodoły i Celów Podróży.

LISTOPAD - INWENTARYZACJA NA KONIEC SEZONU LETNIEGO

1. Rozładunek Pojazdów:

Zdejmij Deski, Cegły i Odzież z załadowanych Pojazdów i umieść w swoich zasobach. Kafelki Celów Podróży przewożone w Pojazdach również wyładuj i połóż na swoim Torze Podróży (*tak jak to opisano poniżej*).

2. Dojenie:

Otrzymujesz 1/2/3 Pożywienia za 2/5/8 Owiec oraz 1/2/3 Pożywienia za 1/3/5 Krów w stadzie, które posiadasz na swojej Planszy Włości (*maksymalnie możesz uzyskać w ten sposób do 6 Pożywienia*). Wzrost swoich zapasów oznacz na Torze Dóbr, przesuwając dysk Dobra „Pożywienie” o odpowiednią liczbę pól w górę.

3. Żniwa:

Otrzymujesz 1 Zboże za każde Pole Zboża i 1 Len za każde Pole Lnu, które posiadasz na swojej Planszy Włości. Zebrane zbiory oznacz na Torze Dóbr, przesuwając właściwe dyski Dóbr o odpowiednią liczbę pól w górę. Ponadto otrzymujesz także 1 Drewno za każdy posiadany Las (*Parki nie dostarczają Drewna*) – pobierz z zasobów ogólnych odpowiednią liczbę żetonów Drewna i umieść je w swoich zasobach.

4. Żywnienie:

Zapłać 3 Pożywienia i 2 Torfy (*jako opał na nadchodzącą Zimę*).

- Za każde brakujące Pożywienie możesz zapłacić 1 Zboże. Jeśli nie masz Zboża, za każde brakujące Pożywienie zapłać 1 Zwierzę dowolnego rodzaju.
- Za każdy brakujący Torf możesz zapłacić 1 Drewno (lub 1 Deskę).
- Jeśli nadal brakuje ci żywności (*tn. gdy skończyło ci się zarówno Pożywienie, Zboże jak i Zwierzęta*) albo opału (*tn. gdy skończył ci się Torf, Drewno jak i Deski*), wówczas tracisz 2 PZ za każdy brakujący element. Stratę punktów odnotuj w notesie punktacji, w wierszu „Braki w zaopatrzeniu”.

Zboże możesz użyć wyłącznie w sytuacji, gdy skończyło ci się Pożywienie (to samo dotyczy Zwierząt). Analogicznie, na opał możesz przeznaczyć Drewno i Deski wyłącznie wtedy, kiedy nie masz Torfu. Oba przypadki ilustruje przedstawiony przykład.

DOŚWIADCZENIE NA TORZE PODRÓŻY

Za każdym razem, gdy rozładujesz kafelek Celu Podróży ze swojego Pojazdu, połóż go widoczną stroną z fragmentem drogi na swoim Torze Podróży, które znajduje się po lewej stronie Planszy Włości. Pierwszy taki kafelek umieść **na samym dole** toru tak, aby utworzył ciągłą drogę biegnącą z dołu do góry. Każdy kolejny kafelek Celu Podróży układaj powyżej tak, aby stykał się z poprzednim (*pierwsze wolne pole nad drogą utworzoną z kafelków Celów Podróży wskazuje liczbę Punktów Zwycięstwa, które otrzymasz na końcu gry za handel prowadzony z przyległymi miasteczkami i wsiami*).

W taki sposób układa się kafelki zrealizowanych Celów Podróży. Na tym przykładzie Doświadczenie na Torze Podróży jest obecnie warte 6 PZ.

MAJ - INWENTARYZACJA NA KONIEC SEZONU ZIMOWEGO

1. Rozładunek Pojazdów:

Zdejmij Deski, Cegły i Odzież z załadowanych Pojazdów i umieść w swoich zasobach. Kafelki Celów Podróży przewożone w Pojazdach również rozładuj i połóż na swoim Torze Podróży (*tak, jak to opisano poniżej*).

2. Powiększenie Stada:

- W każdej Zagrodzie z **parą Zwierząt** tego samego rodzaju rodzi się **trzy** Zwierzę tego rodzaju (*pobierz znacznik odpowiedniego Zwierzęcia z zasobów ogólnych i umieść w Zagrodzie*).
- W każdej Stajni z **dwoma, trzema lub pięcioma Zwierzętami** tego samego rodzaju, także rodzi się **jedno** Zwierzę tego rodzaju.
- W Stajniach z **dokładnie czterema Zwierzętami** tego samego rodzaju przychodzi na świat **dwa** Zwierzęta tego rodzaju (*zamiast jednego*). Podwójna Stajnia (*rewers kafelka Stajni*) posiada dwie odrębne Zagrody, możesz w niej trzymać dwa rodzaje Zwierząt.

Nowonarodzone Zwierzęta umieść razem z rodzicami (*Zwierzęta przebywające poza Zagrodami i Stajniami, np. te w Parkach, nie rozmnażają się*).

3. Strzyżenie:

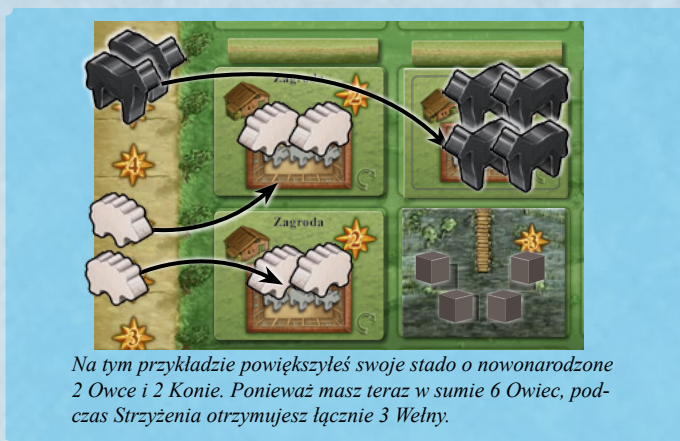
Otrzymujesz 1/2/3 Wełny na 1/4/6 Owiec w stadzie, które posiadasz na swojej Planszy Włości. Zebrane zbiory oznacz na Torze Dóbr, przesuwając dysk Dobra „Wełna” o odpowiednią liczbę pól w górę (*maksymalnie możesz uzyskać do 3 Wełny*). Nowonarodzone Owce także są strzyżone, a zatem wlicza się je do posiadanego stada.

4. Żywnienie:

Zapłać 3 Pożywienia.

- Za każde brakujące Pożywienie możesz zapłacić 1 Zboże. Jeśli nie masz Zboża, za każde brakujące Pożywienie zapłać 1 Zwierzę dowolnego rodzaju.
- Jeśli nadal brakuje ci żywności (*tn. gdy skończyły ci się zarówno Pożywienie, Zboże, jak i Zwierzęta*), wówczas tracisz 2 PZ za każdy brakujący element. Stratę punktów odnotuj w notesie punktacji, w wierszu „Braki w zaopatrzeniu”.

KONIEC SEZONU

Na koniec każdego Sezonu przesuń pomarańczowy znacznik Sezonu na kolejne pole na torze. Oznacza to nastanie nowego Sezonu. Gra kończy się po rozegraniu ostatniego, dziewiątego Sezonu.

Więcej o Planszy Włości

Ziemie przedstawione na Planszy Włości dzielą się na Teren Zalewowy (który znajduje się ponad Linią Grobli, utworzoną z 3 kafelków Grobli ułożonych w jedną poziomą linię) oraz Teren Użytkowy (poniżej Linii Grobli).

TERENY UŻYTKOWE

Na początku gry masz dostęp do 2 niezagospodarowanych obszarów na Terenie Użytkowym, które możesz dowolnie wykorzystać, tj. obsiać, zalesić, bądź stawiać na nich Zagrody lub Budynki (patrz sekcja „Pola Akcji” na stronie 12). Pozostałe cztery pola tego terenu są już zagospodarowane – na początku gry umieściłeś na nich odpowiednie kafelki (Pole Zboża, Pole Lnu, Kładkę, Zagrodę).

BUDOWA GROBLI

Rozpoczynasz grę z dziewięcioma polami leżącymi na Terenie Zalewowym. Linia Grobli wyznacza granicę pomiędzy tymi ziemiemi, a Terenem Użytkowym. W trakcie gry masz do dyspozycji 5 kafelków Grobli, dzięki którym możesz uzyskać dostęp do nowych obszarów użytkowych. Każdy taki kafelek leży w szczelinie między dwoma polami sąsiadującymi ze sobą dłuższym bokiem. Za każdym razem, gdy wykonujesz akcję „budowa Grobli”, przesunij jeden z niżej położonych kafelków Grobli o jeden poziom w górę, w najbliższą wolną szczelinę między polami (tak, jak to pokazano na ilustracji poniżej). Niektóre akcje pozwalają przesunąć więcej niż jeden kafelek Grobli – patrz akcja „Budowniczy Grobli” na stronie 12.

W chwili, gdy zbudujesz nową Linie Grobli powyżej starej – tzn., kiedy 3 sąsiadujące ze sobą kafelki Grobli ułożą się w nową poziomą linię – natychmiast uzyskujesz dostęp do 3 niezagospodarowanych obszarów na Terenie Użytkowym, które możesz następnie dowolnie zagospodarować. Zasadę budowy Grobli ilustruje przedstawiony poniżej przykład:

W ten sposób kafelki Grobli są ułożone na początku gry.

Pierwsza Grobla zbudowana w trakcie gry od razu zapewnia dostęp do 3 nowych niezagospodarowanych obszarów użytkowych.

Budowa drugiej Grobli rozpoczyna kolejny etap w procesie odzyskiwania ziemi. Trzecia Grobla wciąż nie daje dostępu do nowych gruntów użytkowych.

Dopiero budowa czwartej Grobli pozwala odblokować 3 kolejne niezagospodarowane obszary użytkowe.

Piąta Grobla chroni przed utratą 1 PZ na końcu gry.

Szоста i Siódma Grobla także zapobiegają utracie PZ. Dodatkowo, siódma Grobla odblokowuje 3 ostatnie niezagospodarowane obszary użytkowe.

Linia składająca się z jednego lub dwóch kafelków Grobli nie tworzy Linii Grobli, a zatem nie ma wpływu na przebieg granicy między Terenem Zalewowym, a Terenem Użytkowym.

WYCINANIE TORFU NA TORFOWISKACH

W dolnej części twojej Planszy Włości leżą 3 kafelki Torfowiska. Wykorzystaj akcję „Osadnik”, „Zarządca” lub „Zarządca Grobli”, aby osuszyć obszar Torfowiska, z którego będziesz mógł później wycinać Torf (patrz strona 12 i 13). Odwróć kafelek Torfowiska na drugą stronę, która przedstawia Osuszone Torfowisko i połów na nim 4 znaczniki Torfu z zasobów ogólnych. Torf pozyskujesz, wybierając akcję „wytnij Torf” (np. na Polu Akcji „Kopacz Torfu” czy „Kupiec” w Sezonie Zimowym). Zdejmij odpowiednią liczbę znaczników Torfu z Planszy Włości i przenieś je do swoich zasobów (Pole Akcji „Kopacz Torfu” pozwala wykonać kilka akcji wycinania Torfu naraz, w zależności od liczby posiadanych Szychówek; patrz strona 12). Gdy tylko usuniesz ostatni znacznik Torfu z kafełka Osuszonego Torfowiska, oznacza to, że zostało ono w pełni zużyte i może zostać przekształcone w grunty użytkowe. Natychmiast zdejmij pusty kafelek Osuszonego Torfowiska ze swojej Planszy Włości i odłóż go do pudełka. W ten sposób uzyskasz dostęp do kolejnych niezagospodarowanych obszarów, które możesz następnie dowolnie zagospodarować. Osuszenie Torfowisk i przekształcanie ich w obszary użytkowe zapobiega utracie PZ na końcu gry (każde Torfowisko, Osuszone Torfowisko i Kładka, których nie usuniesz do końca gry ze swojej Planszy Włości, przyniosą odpowiednio stratę 4PZ, 1PZ i 3PZ).

Na początku gry posiadasz 3 nieosuszone obszary Torfowiska o dużym rozmiarze i jeden mały obszar tzw. Kładkę z 4 znacznikami Torfu, które czekają na wycięcie. Osuszaj pozostałe Torfowiska, aby uzyskać dostęp do większych zasobów Torfu.

ZASADY HODOWLI ZWIERZĄT

W grze występują trzy rodzaje Zwierząt: Owce, Krowy oraz Konie. Możesz je zdobyć za pomocą różnych akcji wykonywanych podczas Fazy Pracy (patrz strona 12 i 13), a także podczas Inwentaryzacji na koniec Sezonu Zimowego (w maju), kiedy na świat przychodzą młode (Powiększenie Stada). Zwierzęta możesz zatrzymać tylko pod warunkiem, że zapewnisz im miejsce na swojej Planszy Włości. W każdej chwili możesz zwrócić dowolną liczbę posiadanych Zwierząt z powrotem do zasobów ogólnych (nie otrzymujesz jednak nic w zamian). W dowolnym momencie Fazy Pracy możesz natomiast przenosić Zwierzęta na swojej Planszy Włości, przestrzegając zasad określonych poniżej:

- 1 Na każdej Grobli może przebywać 1 Zwierzę dowolnego rodzaju.
- 2 Na każdym Pastwisku – tj. niezagospodarowanym obszarze leżącym na Terenie Użytkowym – może znajdować się do 2 Zwierząt tego samego rodzaju.
- 3 W każdej Zagrodzie może przebywać do 3 Zwierząt tego samego rodzaju (na koniec Sezonu Zimowego staraj się mieć w swoich Zagrodach pary Zwierząt – dzięki temu w czasie majowej Inwentaryzacji otrzymasz jedno młode; patrz strona 8).
- 4 Podwójna Stajnia (rewers kafełka Stajni) posiada dwie odrębne Zagrody, w których mogą być trzymane dwa dowolne rodzaje Zwierząt (Podwójne Stajnie zdobywa się za pomocą akcji „Zarządca” i „Zarządca Grobli”; patrz strona 12 i 13).
- 5 W każdej Stajni może zmieścić się do 6 Zwierząt tego samego rodzaju (podobnie jak w przypadku Zagród, staraj się przed zakończeniem Sezonu Zimowego zgromadzić w swoich Stajniach pary Zwierząt, aby móc powiększyć swoje stado. Stajnie buduje się za pomocą akcji „Ciesła” w Sezonie Zimowym).
- 6 W każdym Parku (rewers kafełka Lasu) może przebywać do 2 Zwierząt tego samego lub różnego rodzaju (Parki zdobywa się za pomocą akcji „Zarządca” i „Zarządca Grobli”; patrz strona 12 i 13).

Zapoznaj się z przykładami na stronie 10, które ilustrują opisane powyżej zasady.

TOR DÓBR

Liczbę posiadanego Pożywienia, Zboża, Skór, Lnu i Wełny oznacza się za pomocą dysków Dóbr na Torze Dóbr. Poziom zasobów danego Dobra nigdy nie może przekroczyć 15, ani spaść poniżej 0. W dowolnym momencie gry możesz przesunąć jeden z dysków Pożywienia w dół, aby przesunąć drugi z dysków o tyle samo pól w górę (oznacza to, że możesz dowolnie rozdzielać zapas Pożywienia pomiędzy oba dyski w taki sposób, jaki uznasz za korzystny). Może mieć to strategiczne znaczenie szczególnie na końcu rozgrywki, pozwalając zmaksymalizować liczbę PZ z posiadanych Dóbr.

Możesz posiadać do 30 sztuk Pożywienia i do 15 sztuk każdego z pozostałych Dóbr

OGRANICZONA LICZBA KOMPONENTÓW

Liczba żetonów **Surowców** oraz **Tkanin/Odzieży**, a także znaczników **Zwierząt** oraz **Torfu** jest nieograniczona. Jeśli któregoś zabraknie, użyj żetonów Zapasowych lub innych zamienników. Wszystkie pozostałe komponenty są ograniczone do liczby, która jest dostępna w zasobach ogólnych lub na Planszy Zasobów (jeżeli zabraknie ich w trakcie gry, nie można ich pozyskać. Dotyczy to w szczególności: Pól, Zagród, Stajni, Lasów, Berek/Plugów oraz wszystkich Pojazdów). Oczywiście, jeśli w trakcie gry dany element zostanie zwrócony do zasobów ogólnych, staje się on ponownie dostępny.

Żetony Zapasowe

5 szt. Sukna

5 szt. Skóry Garbowanej

5 szt. Płótna

PRZEMIESZCZANIE KOMPONENTÓW NA PLANSZY WŁOŚCI

Zwierzęta możesz przemieszczać w dowolnym momencie Fazy Pracy, pod warunkiem, że masz na nie miejsce na swojej Planszy Włości. Kafelki Grobli przesuwają się wyłącznie za pomocą odpowiednich akcji. Wszystkie pozostałe kafelki (łącznie z Polami Zboża/Polami Lnu) także mogą być umieszczane, odwracane lub usuwane z Planszy Włości za pomocą odpowiednich akcji (lecz w przeciwieństwie do kafelków Grobli, nigdy nie mogą zmienić swojego położenia na Planszy Włości). Jeśli skończy ci się wolne miejsca w Stodole, możesz w dowolnej chwili oddać część posiadanego Sprzętu Gospodarczego z powrotem na Planszę Zasobów (nie otrzymujesz jednak nic w zamian).

Załadunek Pojazdów

Jak wspomniano wcześniej, Pojazdy pełnią w grze szczególną rolę. Możesz je zakupić za pomocą akcji „Kołodziej” (patrz strona 13) i używać do pracy raz w trakcie każdego Sezonu.

MIEJSCE W STODOLE JEST OGRANICZONE

W trakcie gry możesz zaopatrzyć swoje gospodarstwo w Sprzęt Gospodarczy (tj. Plugi, Barki, Małe i Duże Pojazdy). Stodola posiada 4 miejsca na Małe Pojazdy, Plugi i Barki, a także 3 miejsca na Duże Pojazdy (miejsce u dołu planszy przeznaczone na Duży Pojazd może służyć zamiennie do przechowywania Małego Pojazdu/Plugu/Barki, na który nie masz już miejsca). Nie ma limitu liczby posiadanego Sprzętu Gospodarczego tego samego rodzaju.

Stodola

W grze występuje 6 rodzajów Pojazdów o różnej cenie i pojemności ładunkowej. Koszt zakupu wyrażony jest w określonej liczbie Koni i/albo Drewna (w momencie zakupu Pojazdu nacisz Konia – odłóż go ze swojej Planszy Włości do zasobów ogólnych. Oznacza to, że Koń został przeznaczony do zaprzęgu i nie może już być częścią twojej hodowli).

Dwukółka

Wóz

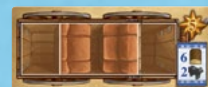
Wóz Konny

Furmanka
Małe Pojazdy

Bryczka

Dorożka

Duże Pojazdy

W dowolnym momencie Fazy Pracy możesz załadować swój Pojazd (nawet bezpośrednio po jego zakupie). Nie jest to akcja – jest to dodatkowe działanie, które możesz wykonać oprócz zwykłych akcji (wykonywanych przy pomocy Robotników). Pamiętaj o tym, że żetony/kafelki, które załadujesz na Pojazd, zostaną w nim aż do zakończenia Fazy Pracy (szczegółowy opis działania Pojazdów znajduje się na stronie 8).

Na Pojazdy można załadować:

- **Surowce:** Drewno i Glinę, aby otrzymać z nich odpowiednio Deski i Cegły;
- **Tkaniny:** Płótno, Sukno i Skórę Garbowaną, aby otrzymać z nich odpowiednio Odzież Letnią, Zimową i Skórzaną;
- **Cele Podróży,** aby prowadzić handel w okolicznych miejscowościach w zamian za Pożywienie.

Dwa załadowane Pojazdy

Pojazdy posiadają różną liczbę pojedynczych i podwójnych miejsc na załadunek o różnym rozmiarze (nie musisz załadować wszystkich miejsc w Pojeździe naraz, możesz to zrobić w różnych odstępach czasu w trakcie jednego Sezonu).

pojedyncze miejsce na załadunek podwójne miejsce na załadunek

POJEDYNCZE MIEJSCA W POJAZDACH

Pojedyncze miejsca na załadunek służą do przewożenia **Drewna i Gliny**. Kiedy tylko w Pojeździe znajdzie się Drewno lub Glina, natychmiast odwrócić ten żeton **na drugą stronę** tak, aby ukazywał odpowiednio Deskę lub Cegłę, i pozostaw na swoim miejscu w Pojeździe. Jeśli chcesz załadować na Pojazd Glinę (aby otrzymać z niej Cegłę), musisz najpierw **zapłacić 1 Torf** za każdą Glinę (przypomina o tym ikonka na żetonie).

W Pojazdach z pojedynczym miejscem możesz przewozić także **kafelki Celów Podróży**: Hage, Dornum i Beemoor.

W Dużych Pojazdach o pojedynczych miejscach, możesz wykorzystać **sąsiadujące ze sobą miejsca i połączyć je w jedno większe**, dzięki czemu będziesz mógł przewozić na nich elementy o dużym rozmiarze (podwójnym, potrójnym, a nawet poczwórnym).

Załadowany Wóz Konny wiezie towary handlowe do Hage i Aurich. Ponieważ gracz umieścił w Pojeździe również 1 Drewno, to podczas Fazy Inwentaryzacji otrzyma 1 Deskę. Dwa pojedyncze miejsca pośrodku Pojazdu zostały połączone w jedno większe, dając możliwość załadunku kafelka Celu Podróży „Aurich”.

Łączenie miejsc na załadunek w Dużych Pojazdach daje możliwość transportu nie tylko kafelków Celów Podróży o dużych rozmiarach lecz także żetonów Tkanin (Płótno, Sukna i Skóry Garbowanej), z których otrzymuje się odpowiednio Odzież Letnią, Zimową i Skórzaną.

PODWÓJNE MIEJSCA W POJAZDACH

Podwójne miejsca ograniczają twoje możliwości załadunku. **Nie możesz** układać na nich **Drewna, Cegieł ani małych Celów Podróży**. Służą one wyłącznie do załadunku większych Celów Podróży i Tkanin. Możesz jednak dowolnie łączyć podwójne miejsca z sąsiadującymi pojedynczymi miejscami, aby mogły pomieścić jeszcze większe elementy.

Nie możesz układać małych żetonów takich, jak np. Drewno na podwójnych miejscach w Pojazdach.

Ten przykład ilustruje kilka dozwolonych sposobów załadunku Dorożki. Pamiętaj, że nie możesz przewozić jednocześnie dwóch żetonów Odzieży Letniej, ponieważ podwójne miejsce znajdujące się pośrodku nie może być rozdzielone, ani zajęte przez różne towary.

Kiedy tylko położysz kafelek Celu Podróży w swoim Pojeździe, **musisz natychmiast go użyć**. Oznacza to, że dojechałeś do danej miejscowości i zaczynasz handlować z lokalną ludnością. Sprzedaj **co najmniej jeden** z towarów handlowych wskazany na kafełku i uzyskaj natychmiast odpowiednią liczbę Pożywienia. Każdy z towarów handlowych **możne zostać sprzedany tylko raz** w danym Celu Podróży (kiedy handlujesz na lokalnych rynkach, zwróć sprzedany towar handlowy do zasobów ogólnych, a w przypadku sprzedaży Dóbr przesuń właściwy dysk na Torze Dóbr o odpowiednią liczbę pól w dół. Następnie zwiększ liczbę swojego Pożywienia na Torze Dóbr. Więcej informacji o Celach Podróży znajduje się na stronie 19).

Ważny jest moment, w którym kładziesz kafelek w Pojeździe.

Kiedy zakończysz sprzedaż, odwróć natychmiast kafelek Celu Podróży na drugą stronę i pozostaw go w Pojeździe. Oznacza to, że nie możesz już w tym mieście prowadzić handlu towarami, których nie sprzedałeś wcześniej. Kafelek pozostaje w Pojeździe i blokuje miejsca na załadunek, aż **do zakończenia obecnej Fazy Pracy**, kiedy następuje moment Rozładunku Pojazdów. Dopiero w Fazy Inwentaryzacji zdejmij wszystkie zrealizowane kafelki Celów Podróży i umieść je na Torze Podróży na Planszy Włości w taki sposób, aby utworzyły ciągłą drogę (oznacza to, że każdy Cel Podróży możesz odwiedzić tylko raz i nie możesz do niego powrócić, aby dalej prowadzić handel w tym miejscu).

Kiedy umieścisz kafelek „Emden” na jednym ze swoich Wozów (tak, jak na ilustracji obok), musisz natychmiast dokonać sprzedaży w zamian za Pożywienie (przykładowo, możesz sprzedać 1 Odzież Zimową i 1 Torf za łącznie 10 Pożywienia). Po zakończonej sprzedaży odwróć kafelek „Emden” na drugą stronę i pozostaw na swoim miejscu na Wozie do zakończenia obecnej Fazy Pracy (możesz od razu wykorzystać Pożywienie, które uzyskałeś z tej sprzedaży).

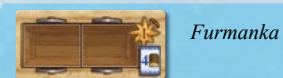
Kiedy załadujesz swój Pojazd żetonami Surowców (Drewno, Glina) lub Tkanin (Płótno, Sukno, Skóra Garbowana), od razu odwróć je na drugą stronę (to znaczy na widoczną stronę odpowiednio Deski, Cegły lub Odzieży Letniej, Zimowej, Skórzanej). Nie możesz jednak skorzystać z tych żetonów, **aż do zakończenia obecnej Fazy Pracy**, kiedy następuje moment Rozładunku Pojazdów (patrz strona 8).

Nie możesz użyć żetonu Odzieży, który przewożysz w jednym ze swoich Pojazdów (np. Odzież Skórzanej – patrz przykład poniżej), aby podczas tej samej Fazy Pracy natychmiast sprzedać go za Pożywienie w Celu Podróży (np. w „Emden” w drugim Pojeździe).

Dodatkowe informacje na temat Pojazdów

- Nie możesz** łączyć pojedynczych miejsc w Furmance, aby załadować na nią i przewozić większe żetony i kafełki.

- W Celach Podróży możesz sprzedawać tylko te towary handlowe, które masz w swoich zasobach, w tym również Dobra znajdujące się na Torze Dóbr. W szczególnych przypadkach możesz sprzedawać Pług lub Barkę (usuwasz je wówczas ze Stodoły), a także swoje Pole Zboża/Pole Lnu lub Torfowisko (usuwasz je z Planszy Włości), patrz strona 19. **Pamiętaj, że nie możesz sprzedawać towarów, które wciąż znajdują się w Pojazdach. Będziesz mógł to zrobić dopiero w kolejnym Sezonie po tym, jak przeniesiesz je do swoich zasobów.**

Wóz Konny do Bremen

- Do Celu Podróży „Bremen” można dotrzeć wyłącznie Wozem Konnym albo Dorożką (ze względu na rozmiar kafełka). Podróż do Bremen wymaga czterech pojedynczych miejsc ALBO dwóch pojedynczych i jednego podwójnego miejsca na załadunek.

Pług i Barka

- Pługi i Barki nie są Pojazdami, pomimo iż – tak jak Pojazdy – muszą być przechowywane w Stodole.

Pola Akcji

• Pamiętaj, że w dowolnym momencie Fazy Pracy możesz wysłać swoje Pojazdy do Celów Podróży, aby handlować z lokalnymi kupcami w zamian za Pożywienie, które jest ci potrzebne do wykonania innych akcji (np. na Polu Akcji: „Leśnik”, „Wyrobnik”, „Handlarz Drewna”). Nie musisz czekać na Rozładunek Pojazdów, aby uzyskać Pożywienie. Otrzymujesz je natychmiast po zakończonej sprzedaży.

Zasady ogólne:

- Zawsze, kiedy masz coś **otrzymać**, weź to z zasobów ogólnych (ew. z Planszy Zasobów) albo przesun w górę właściwy dysk na Torze Dóbr (chyba że napisano inaczej).
- Zawsze, kiedy masz za coś **zapłacić**, zwróć to do zasobów ogólnych albo przesun w dół właściwy dysk na Torze Dóbr (chyba że napisano inaczej).

W grze występują 3 rodzaje strzałek wymiany:

- **Brązowa strzałka**, taka, jak w przykładzie „1 Skóra --> 1 Skóra Garbowana” oznacza, że możesz natychmiast dokonać określonej wymiany tyle razy, ile Narzędzi danego rodzaju posiadasz (przykład: jeśli masz 3 Kozły Garbarskie, możesz wymienić do 3 Skór na 3 Skóry Garbowane, w stosunku 1:1). Ten rodzaj wymiany jest dostępny na Planszy Głównej oraz w Budynku „Piekarnia”.
- **Szara strzałka**, taka, jak w przykładzie „Pole Zboża/Pole Lnu --> Las” oznacza, że możesz dokonać tej wymiany natychmiast, jednakże liczba wymian nie jest ograniczona przez posiadane Narzędzia. Ten rodzaj wymiany jest dostępny na Planszy Głównej („Cieśla” w Sezonie Zimowym), a także na niektórych Budynkach (np. Karczma „Pod Strzechą”).
- **Żółta strzałka**, taka, jak w przykładzie „1 Zboże i 1 Torf --> 3 Pożywienia” wskazuje, że możesz dokonać określonej wymiany w dowolnym momencie i dowolną liczbę razy. Ten rodzaj wymiany jest dostępny wyłącznie na niektórych Budynkach (np. „Gorzelnia”).

POLA AKCJI W SEZONIE LETNIM (SYMBOL ➡ ODSYŁA DO STRONY 14)

Rybak: weź 1 Owcę. Ponadto przesun, dysk Narzędzia „Więcierze” o jedno pole w prawo, a następnie weź 1 Pożywienie za każdy Więcierz, który posiadasz (tj. do 6 Pożywienia). (➡8)

Kupiec: weź 1 ze wskazanych Surowców: Deska, Cegła albo dowolne Zwierzę. Dodatkowo weź 1 Zboże i 1 Skórę Garbowaną.

Tkacz Sukna: za każde Krosno Tkackie, które posiadasz (tj. do 2, 3, 4 lub 5 razy), możesz wymienić 1 Wełnę na 1 Sukno. (➡8)

Osadnik: weź 1 Konia i/albo osusz 1 obszar Torfowiska, odwracając kafelek na drugą stronę. Następnie umieść na nim 4 znaczniki Torfu z zasobów ogólnych.

Kopacz Torfu: za każdą Sztynchówkę, którą posiadasz (tj. do 3, 5 lub 7 razy), wytnij 1 Torf z Osuszonego Torfowiska (możesz wydobyć Torf z różnych kafelków Torfowiska, ale nie z zasobów ogólnych). (➡8)

Budowniczy Grobli: weź 1 Krowę albo 1 Owcę. Dodatkowo lub zamiast tego, wykonaj akcję „Budowa Grobli” (patrz strona 9). Za każdą posiadaną parę Łopat możesz zbudować 1 Groblę (tj. 1/2/3 Groble za odpowiednio 3/4/5/6 Łopat). (➡8)

Kopacz Gliny: weź 1 Glinę za każdą Łopatę, którą posiadasz (tj. 3, 4, 5 lub 6 Gliny). (➡8) Na tym przykładzie gracz ma 5 Łopat, to jest 2 pary Łopat na potrzeby akcji „Budowniczy Grobli”.

Rolnik: weź 1 Pług płacąc jego koszt (więcej szczegółów w przykładzie ➡ 1 na stronie 14) i umieść go w Stodole. Dodatkowo lub zamiast tego, możesz zorać 1 Pole (➡2) za każdy Pług, który posiadasz (możesz zorać mniej Pól niż posiadasz Pługów). W przypadku każdego nowego Pola zdecyduj, którą stroną chcesz położyć kafelek na Planszy Włości (Pole Zboża lub Pole Lnu).

Leśnik: zapłać 1 Pożywienie (➡6) i wykonaj jedną z akcji: weź 1 Las (➡2) albo zbuduj 1 Budynek (➡2), płacąc jego koszt wskazany na Planszy Głównej. Następnie połóż nowy kafelek na niezagospodarowanym obszarze na swojej Planszy Włości.

Drwal: weź 1 Drewno za każdą Siekiere, którą posiadasz (tj. 3, 4, 5 lub 6 Drewna). Liczba posiadanych Lasów nie ma w tym przypadku znaczenia. (➡8).

Mistrz Cechu: za każdą Strugnicę, którą posiadasz (tj. do 2, 3 lub 4 razy), możesz przesunąć jeden ze swoich dysków Narzędzi na Planszy Głównej o 1 pole w prawo (więcej szczegółów w przykładzie ➡ 5 na stronie 14). Nie możesz przesunąć tego samego dysku Narzędzi więcej niż raz w ciągu jednej akcji; możesz wyłącznie przesuwać różne dyski. Koszt przesunięcia każdego Narzędzia jest podany na Planszy Głównej.

Cieśla: wykonaj jedną z akcji: zbuduj 1 Budynek (➡2), płacąc jego koszt wskazany na Planszy Głównej, albo zapłać 2 Gliny oraz 1 Zboże i zbuduj 1 Zagrodę (➡2). Następnie połóż nowy kafelek na niezagospodarowanym obszarze na swojej Planszy Włości.

Budowniczy: zbuduj 1 Budynek (➡2), płacąc jego koszt wskazany na Planszy Głównej. Połóż kafelek Budynku na niezagospodarowanym obszarze na swojej Planszy Włości.

Przykładowo każda Karczma kosztuje 2 różne Surowce i 9 Pożywienia.

Zarządca: odwróć na drugą stronę kafelek z symbolem strzałki, nie ponosząc żadnych dodatkowych kosztów (➡4) (patrz również Karta Pomocy – strona 2).

Wyrobnik: zapłać 2 Pożywienia (➡6) i wykonaj jedną z akcji: weź Pojazd (➡3), płacąc jego koszt, albo ponownie (➡7) wykonaj akcję na zajęтым Polu Akcji w Sezonie Letnim (niezależnie od tego, kto zajmuje to pole). Nie możesz w ten sposób ponownie zająć Pola Akcji leżącego w Sezonie Zimowym.

- Ten obrazek oznacza 1 Zwierzę dowolnego rodzaju: Te obrazki oznaczają: Owcę , Krowę i Konia

Zwróć uwagę:

- Zwrot „weź 1 Krowę albo 1 Konia” oznacza, że możesz wybrać, czy chcesz wziąć 1 Krowę, czy 1 Konia (w tym przypadku).
- Zwrot „zapłać 1 Zboże (Len)” oznacza, że musisz zapłacić 1 Zboże. **Wyłącznie** w sytuacji, gdy nie posiadasz Zboża, możesz zamiast tego zapłacić 1 Len.
- Zwrot „za każdy(a)” (jak w przypadku „weź 1 Glinę za każdą Łopatę” przy akcji „Kopacz Gliny”) oznacza, że nie tracisz tego Narzędzia (akcja „Kopacz Gliny” pozwala zdobyć Glinę, bez utraty posiadanych Łopat).
- Zwrot w stylu „Akcja X i/albo Akcja Y” oraz zwrot: „dodatkowo lub zamiast tego” oznaczają to samo, mówią o tym, że możesz wykonać obie akcje albo tylko jedną, dowolną z nich. Tam, gdzie pojawia się „albo” (bez „i”) musisz zdecydować się tylko na jedną z dwóch akcji – nie możesz wykonać obu. Jeżeli między akcjami nie ma spójnika, należy je traktować jak akcje ze zwrotem „i/albo” czy zwrotem: „dodatkowo lub zamiast tego” (np. akcja: „Osadnik”, „Budowniczy grobli” i „Rolnik”).
- Niektóre Pola Akcji są przedzielone długą brązową linią (jak w przypadku akcji „Rybaka”). Linia ta pełni dwie funkcje: poprawia czytelność i wskazuje, że w pierwszej kolejności należy wykonać akcję w górnej części, a dopiero później tę pod linią.
- Zwrot „wytnij Torf” oznacza, że należy wziąć odpowiednią liczbę znaczników Torfu leżących na kafelkach Osuszonych Torfowisk (dla przypomnienia: gdy zdejmiesz ostatni znacznik Torfu z Osuszonego Torfowiska, natychmiast ściągnij kafelek ze swojej Planszy Włości). Zwrot „weź Torf” (jak w przypadku „weź 3 znaczniki Torfu” na polu akcji „Przewoźnika Torfu”) oznacza natomiast, że Torf należy pobrać z zasobów ogólnych.
- „Terenem Użytkowym” jest każde pole na Planszy Włości, znajdujące się poniżej Linii Grobli (wliczając w to także pola Torfowisk). Obszar ponad Liniją Grobli nazywany jest „Terenem Zalewowym” i nie możesz go użytkować do czasu odzyskania tych ziem (patrz strona 9).
- „Niezagospodarowanym obszarem” nazywane jest każde niezajęte pole będące częścią Terenu Użytkowego, czyli pole znajdujące się poniżej Linii Grobli na Planszy Włości.

Przykładowo Pole Akcji „Kolodziej” pozwala zdobyć zarówno Pojazd, jak i Barkę.

POLA AKCJI W SEZONIE ZIMOWYM (SYMBOL ↗ ODSYŁA DO STRONY 14)

Przewoźnik Torfu: weź 3 znaczniki Torfu i dodatkowo 1 Torf za każdą Barkę, którą posiadasz (w sumie możesz dostać 3/4/5... Torfu, jeśli masz 0/1/2... Barki). Torf należy wziąć z zasobów ogólnych.

Garbarz: za każdy Koziół Garbarski, który posiadasz (tj. do 3, 5 albo 6 razy), możesz wymienić 1 Skórę na 1 Skórę Garbowaną. (↔8)

Tkacz Płótna: za każde Krosno Tkackie, które posiadasz (tj. do 2, 3, 4 lub 5 razy), możesz wymienić 1 Len na 1 Płótno. (↔8)

Rzeźnik: za każdy Stół Rzeźniczy, który posiadasz (tj. do 2, 3 albo 4 razy), możesz wymienić 1 Zwierzę dowolnego rodzaju na 3 Pożywienia i 2 Skóry. Za każdą Krowę, którą użyjesz w tej akcji, otrzymujesz dodatkowo 1 Pożywienie. (↔8)

Handlarz Bydła: weź 2 Zboża i 1 Owcę. Dodatkowo weź 1 Krowę albo 1 Konia.

Kupiec: wytnij 1 Torf z Osuszonego Torfowiska (możesz wydobywać Torf z różnych kafelków Torfowiska, ale nie z zasobów ogólnych). Dodatkowo weź 1 Zwierzę dowolnego rodzaju, 1 Drewno oraz 1 Glinę.

Dostawca: weź 2 Skóry. Dodatkowo weź 1 Drewno albo 1 Glinę oraz 1 Deskę albo 1 Cegłę.

Garncarz: za każde Koło Garncarskie, które posiadasz (tj. do 2, 3 lub 4 razy), możesz wymienić 1 Glinę na 3 Pożywienia i 1 Torf. Torf należy wziąć z zasobów ogólnych. (↔8)

Piekarz: za każdy Piec, który posiadasz (tj. do 1, 2, 3 lub 4 razy), możesz wymienić 1 Zboże oraz 1 Torf na 6 Pożywienia. Zamiast Zboża możesz użyć Lnu, a Torf możesz zastąpić Drewnem, ale tylko w sytuacji, gdy nie posiadasz tych zasobów.

Handlarz Drewna: zapłać 1 Pożywienie i wykonaj jedną z akcji: weź 4 Drewna albo zbuduj 1 Budynek (↔2), płacąc jego koszt wskazany na Planszy Głównej. Jeżeli nie możesz zapłacić Pożywieniem, ponieważ go nie posiadasz w swoich zasobach, zamiast tego zapłać 1 Zboże. (↔6)

Mistrz Cechu: za każdą Strugnicę, którą posiadasz (tj. do 2, 3 lub 4 razy), możesz przesunąć jeden ze swoich dysków Narzędzi na Planszy Głównej o 1 pole w prawo (więcej szczegółów w przykładzie ↔5 na stronie 14). **Nie możesz** przesunąć tego samego dysku Narzędzi więcej niż raz w ciągu jednej akcji; możesz **wyłącznie** przesunąć **różne** dyski. Koszt przesunięcia każdego Narzędzia jest podany na Planszy Głównej.

Cieśla: wykonaj jedną z akcji: wymień Zagrodę na Stajnię, płacąc za to 2 Cegły (nie możesz zbudować Stajni, jeżeli nie posiadasz Zagrody), albo zbuduj 1 Zagrodę (↔2) za 2 Gliny i 1 Zboże.

Zarządca Grobli: odwróć na drugą stronę kafelek z symbolem strzałki, nie ponosząc dodatkowych kosztów (↔4) (patrz również Karta Pomocy – strona 2). Dodatkowo wybuduj 1 Groblę (patrz strona 9).

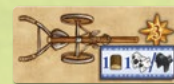
Uwaga: gdy wymieniasz Zagrodę na Stajnię musisz przenieść znajdujące się w niej Zwierzęta na inne obszary swojej Planszy Włości, przestrzegając ogólnych reguł hodowli. Zwierzęta dla których nie masz miejsca uciekają i musisz je odłożyć do zasobów ogólnych.

Wyrobnik: zapłać 2 Pożywienia (↔6) i wykonaj jedną z akcji: zbuduj 1 Budynek (↔2), płacąc jego koszt wskazany na Planszy Głównej, albo ponownie (↔7) wykonaj akcję na zajętej Polu Akcji w Sezonie Zimowym (niezależnie od tego, kto zajmuje to pole). Nie możesz w ten sposób ponownie zająć Pola Akcji leżącego w Sezonie Letnim.

DODATKOWE INFORMACJE O POLACH AKCJI

(⇨1) Przy pomocy akcji „**Rolnik**” możesz zdobywać Pługi. Każdy Pług kosztuje 1 Drewno oraz 1 Krowę albo 1 Konia. (Zdejmij Zwierzę ze swojej Planszy Włości i odłóż do zasobów ogólnych. Oznacza to, że dane Zwierzę przestało być częścią hodowli i zostało przeznaczone do pracy na roli. Jeżeli nie masz już wolnego miejsca w Stodole, aby dołożyć tam zakupiony Pług, odrzuć najpierw inny Sprzęt Gospodarczy, a dopiero potem weź Pług – kafelek odrzucony ze Stodoły zwrócić na Planszę Zasobów).

(⇨2) Kafelki **Pól, Lasów, Zagród i Budynków** połóż na niezagospodarowanych obszarach leżących na Terenie Użytkowym na Planszy Włości (czyli na wolnych polach znajdujących się poniżej Linii Grobli). **Zagrody nie są Budynkami**. Możesz je przebudować na Stajnie za pomocą akcji „Cieśli” w Sezonie Zimowym. Podwójnych Stajni, Magazynów i Parków nie buduje się bezpośrednio – aby je zdobyć, należy użyć akcję „Zarządcy” lub „Zarządcy Grobli”. W tej grze nie ma znaczenia, na których polach obszaru użytkowego na Planszy Włości położysz poszczególne kafelki. Budynki, które możesz wybudować w trakcie gry są dostępne na Planszy Głównej. Każdy rodzaj Budynku ma określony koszt, który jest podany na planszy: pierwsze cztery Budynki w górnej części planszy (zielony rewers) kosztują 1 dowolny Surowiec i 1 Zboże; kolejne dwa Budynki (żółty rewers) wymagają opłaty w postaci 1 Deski i 1 Cegły. Każdy z Budynków w środkowej części planszy (pomarańczowy rewers) ma inny koszt budowy. Budynki w dolnej części planszy po lewej stronie (niebieski rewers) kosztują 2 różne Surowce (np. 1 Drewno i 1 Deskę) oraz 9 Pożywienia. Wszystkie Budynki w dolnej części planszy po prawej stronie (czerwony rewers) są Dużymi Budynkami, stąd ich koszt budowy wynosi 3 Deski, 3 Cegły oraz 15 Pożywienia (budowa każdej Zagrody kosztuje 2 Gliny i 1 Zboże, co pokazano na Polu Akcji „Cieśla”).

(⇨3) W grze występuje 6 różnych rodzajów **Pojazdów**. Różnią się one kosztem zakupu (a także liczbą PZ na końcu gry):

Drukółka (0 PZ): 2 Drewna **Furmanka (1 PZ):** 4 Drewna **Wóz (1 PZ):** 5 Drewna, 1 Koń **Wóz Konny (2 PZ):** 7 Drewna, 1 Koń **Bryczka (4 PZ):** 4 Drewna, 2 Konie **Dorożka (5 PZ):** 6 Drewna, 2 Konie

Jeżeli nie masz już wolnego miejsca w Stodole, aby dołożyć tam zakupiony Pojazd, Barkę lub Pług, odrzuć najpierw inny element wyposażenia o takim samym rozmiarze, a dopiero potem weź nowy kafelek (Sprzęt odrzucony ze Stodoły zwrócić na Planszę Zasobów). Wozy i Wozy Konne posiadają wyłącznie pojedyncze miejsca na załadunek. Są przez to bardziej wszechstronne od Bryczek i Dorożek, które posiadają także podwójne miejsca. Z drugiej strony, Bryczki i Dorożki są warte więcej PZ na końcu gry.

(⇨4) Na Karcie Pomocy (str. 2) znajduje się pełne zestawienie kafelków, które posiadają symbol strzałki. Użyj akcji „Zarządcy” lub „Zarządcy Grobli”, aby je ulepszyć (tzn. odwrócić na drugą stronę). Odwrócenie takich kafelków nie wiąże się z żadnym dodatkowym kosztem (przykład: kiedy ulepszasz Wóz na Wóz Konny, nie ponosisz kosztu i nie płacisz ani Drewna ani Konia).

(⇨5) Przykład działania akcji „**Mistrz Cechu**”: posiadasz obecnie 2 Strugnice. Akcja „Mistrza Cechu” pozwala ci przesunąć 1 dysk Narzędzia za każdą posiadaną Strugnicę – w tym także dysk Narzędzia „Strugnice”. Przesunięcie tego dysku kosztuje 2 Gliny, ale jeśli to zrobisz, zwiększysz liczbę posiadanych Strugnic do 3. Dzięki temu mógłbyś natychmiast skorzystać z tej dodatkowej Strugnicy, a zatem wciąż mógłbyś przesunąć dodatkowo 2 inne dyski Narzędzi (łącznie wykonałbyś 3 przesunięcia). Oczywiście nie musisz tego robić, przez co zatrzymasz 2 Gliny, ale będziesz miał wtedy możliwość przesunięcia wyłącznie 2 innych dysków Narzędzi (np. Siekier i Piece). Koszt przesunięcia każdego rodzaju Narzędzia podany jest na Planszy Głównej. Przesunięcie dysku Narzędzia „Siekier” kosztuje 1 Drewno; przesunięcie dysku Narzędzia „Piece” kosztuje 1 Cegłę. Wykonując akcję „Mistrza Cechu”, płacisz za każde przesunięcie dysku (a nie za każdą sztukę przesuniętego narzędzia) – tzn. przesuując dysk Narzędzia „Sztychówki” o jedno pole w prawo, powiększasz ich liczbę o 2, ale wciąż kosztuje cię to tylko 1 Drewno za jedno przesunięcie. Przy pomocy pojedynczej akcji „Mistrza Cechu” nie możesz przesunąć dysku tego samego Narzędzia więcej niż raz w trakcie jednej akcji.

Kiedy tłumaczysz zasady tej gry komuś innemu, omawiaj Pola Akcji w kolejności, w jakiej są nadrukowane na planszy. Zaczynaj jednak od wytłumaczenia akcji **Mistrza Cechu**, ponieważ większość pozostałych akcji zależy od liczby posiadanych Narzędzi, a akcja ta pozwala zwiększyć ich stan posiadania.

(⇨6) Na Polu Akcji „**Handlarza Drewna**” możesz opłacić koszt akcji Zbożem, kiedy zabraknie ci Pożywienia. Taka możliwość nie jest dostępna na żadnym innym Polu Akcji.

(⇨7) Za każdym razem, gdy korzystasz ze zdolności „**Wyrobnika**”, aby ponownie wykonać akcję z pola zajętego już przez przeciwnika, wykonaj akcję przypisaną do wybranego przez siebie pola zgodnie z własnym stanem posiadania (a nie w oparciu o zasoby przeciwnika). **Przykład 1:** przeciwnik ma 7 Sztychówek – a ty tylko 3. Korzystając z pola „Wyrobnik” ponawiasz akcję „Kopacza Torfu”, którą zajął twój przeciwnik. Dzięki temu otrzymujesz 3 znaczki Torfu (a nie 7). Zdolność „Wyrobnika” pozwala ci ponowić także akcję, którą już sam wcześniej wykonałeś. **Przykład 2:** jeden z twoich Robotników zajmuje już Pole Akcji „Leśnika”. W następnym ruchu wysyłasz kolejnego Robotnika na pole „Wyrobnika” i ponawiasz akcję „Leśnika”, aby otrzymać kolejny Las. Wykonanie tej akcji kosztuje cię łącznie 3 Pożywienia (2 Pożywienia za akcję „Wyrobnika” + 1 Pożywienie za akcję „Leśnika”).

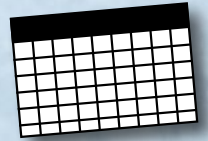

(⇨8) Wykonując te działania, nie ponosisz żadnych dodatkowych kosztów. W szczególności nie musisz płacić kosztów pokazanych na Planszy Głównej, po lewej stronie Torów Narzędzi (koszty te ponosisz wyłącznie w chwili, kiedy przesuwasz dyski Narzędzi, a nie gdy używasz Narzędzi). Pamiętaj, używając Narzędzi nie tylko nie ponosisz kosztów, ale także ich nie tracisz.

Warunki zakończenia gry i zwycięstwa

 Kiedy czytasz tę instrukcję po raz pierwszy, nie musisz poświęcać wiele uwagi na ten rozdział. Aczkolwiek zwróć szczególną uwagę na akapit „Zwierzęta na Planszy Włości”, gdyż zawiera on informacje na temat punktowania Zwierząt na końcu gry. Wszystkie pozostałe PZ, które możesz otrzymać w tej grze, są nadrukowane bezpośrednio na kafelkach, żetonach i planszach (wartość punktowa w róży wiatrów).

Gra trwa 9 rund i kończy się wraz z nastaniem końca ostatniego Sezonu Letniego, po listopadowej Inwentaryzacji (*pamiętaj, że podczas tej Inwentaryzacji twoje Zwierzęta nie będą się już rozmnażać, ponieważ młode przychodzą na świat w miesiącu maju*). Jeśli posiadasz Barkę, możesz wymienić Torf, który znajduje się w twoich zasobach na inne Dobra na Torze Dóbr, aby otrzymać więcej PZ (*patrz akapit „Tor Dóbr” poniżej*). Użyj notesu i zapisuj PZ uzyskane w poszczególnych kategoriach.

Tkaniny, Odzież, Surowce

Dodaj punkty ze swoich żetonów:

- Deska jest warta $\frac{1}{2}$ PZ (*nie zaokrąglaj punktów w górę*);
- Cegła, Płótno, Sukno i Skóra Garbowana są warte 1 PZ każde;
- Odzież Letnia jest warta 2 PZ;
- Odzież Zimowa i Skórzana są warte $2\frac{1}{2}$ PZ każde (*nie zaokrąglaj punktów w górę*).

Sprzęt Gospodarczy w Stodole

Dodaj punkty za swoje Pługi, Barki i Pojazdy, które masz w Stodole. W sytuacji, gdy nie masz żadnego Dużego Pojazdu, odejmij 3 PZ.

Doświadczenie na Torze Podróży

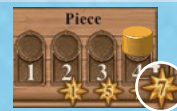

Pierwsze pole na Torze Podróży (*patrząc od dołu*) nie zakryte przez kafelek Celów Podróży, wskazuje liczbę PZ, które zdobywasz za handel prowadzony w odległych miastach i wsiach.

Maksymalnie możesz zdobyć 10 PZ.

Narzędzia

Dodaj punkty za wszystkie Narzędzia na 10-ciu Torach Narzędzi, zgodnie z miejscem, na którym znajdują się twoje dyski. Punkty są podane na Planszy Głównej

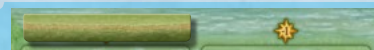
Za same Piec możesz otrzymać do 7 PZ.

Tor Dóbr

Każdy dysk Dobra leżący na polu o wartości 15 na Torze Dóbr wart jest 3 PZ. Każdy dysk na polach od 11 do 14 daje 2 PZ, a każdy dysk na polach od 7 do 10 przynosi 1 PZ (*możesz w dowolny sposób rozdzielić łączną liczbę Pożywienia, którą posiadasz między oba dyski Dobra „Pożywienie”, aby w ten sposób uzyskać maksymalną liczbę PZ*). Jeśli posiadasz **Magazyn**, pomnóż punkty uzyskane na Torze Dóbr x2 (*możesz podwoić swoje punkty tylko raz, nawet jeśli posiadasz kilka Magazynów*).

Punkty na Planszy Włości

Groble, które są ułożone w ostatnim, górnym rzędzie na Planszy Włości, chronią przed utratą PZ na końcu gry.

Dodaj punkty za Budynek, Zagrody, Stajnie, Podwójne Stajnie, Lasy i Parki, które posiadasz na swojej Planszy Włości. Od uzyskanego wyniku odejmij punkty za Torfowiska i obszar zalewowy:

- za każdy kafelek Torfowiska, który nie został osuszony odejmij 4 PZ;
 - za Kładkę odejmij 3 PZ;
 - za każdy kafelek Osuszonego Torfowiska odejmij 1 PZ;
 - za każde górne pole Terenu Zalewowego (*ostatni, górny rząd, który nie został odgrodzony Groblą*) odejmij 1 PZ.
- Punkty za Zwierzęta przebywające na Planszy Włości zapisuje się w osobnej rubryce.

Zwierzęta na Planszy Włości

Zwierzęta jednego rodzaju, których masz **najmniej** na swojej Planszy Włości warte są 2 PZ każde (*patrz strona 9 „Zasady Hodowli Zwierząt”*). Zwierzęta, których liczebność jest wyższa (ale nie najwyższa) warte są 1 PZ każde. Zwierzęta, których masz **najwięcej** warte są 0 PZ.

Przykład 1: stado składające się z 6 Owiec, 5 Koni i 4 Krów warte jest $0+5+8=13$ PZ.

Przykład 2: 5 Koni, 4 Krowy i 0 Owiec warte są $0+4+0=4$ PZ.

Przykład 3: 3 Konie, 3 Krowy i 3 Owce przyniosą w sumie $0+3+6=9$ PZ.

Sprzedane Konie i Krowy, które wykorzystałeś w trakcie gry, aby opłacić nimi koszt zakupu Pługa lub Pojazdów, nie dają PZ na końcu gry.

Braki w zaopatrzeniu

Tę kategorię rozpatruj na bieżąco i uzupełniaj po każdej Inwentaryzacji. Zapisuj tu utratę PZ wynikającą z braku Pożywienia i opału pod koniec każdego Sezonu (*może się to zdarzyć rzadko lub zgola wcale*). Nie odnotowuj w tej rubryce punktów utraconych z innych wcześniej wymienionych kategorii.

W Polach Arle wygrywa gracz z największą łączną liczbą Punktów Zwycięstwa. W przypadku remisu zwycięzcą zostaje ten z graczy, który byłby Pierwszym Graczem w teoretycznym 10-tym Sezonie (*a zatem ten z was, który rozpoczynałby kolejną rundę, gdyby miała być ona rozegrana*).

Wariant dla jednego gracza

Grając w wariantcie 1-osobowym, nie możesz korzystać z Akcji Specjalnej – innymi słowy, nie wolno ci używać Pola Akcji należącego do innego Sezonu. Pozostałe zasady pozostają bez zmian. Wykorzystaj wszystkich czterech Robotników i wysyłaj ich na Pola Akcji, zgodnie z obowiązującymi regułami. Staraj się tak zaplanować dla nich zadania, aby zgromadzić jak najwięcej punktów. Jeśli uzyskasz 110 PZ lub więcej, możesz uznać to za doskonały wynik.

Dodatek

Poniższy dodatek składa się z kilku części. W części redakcyjnej umieszczony został spis wszystkich Budynków, Celów Podróży, Narzędzi, a także Sprzętu Gospodarczego, który możesz trzymać w Stodole. Na ostatniej stronie znajduje się indeks kluczowych terminów – dowiesz się z niego, do czego służą poszczególne komponenty gry. Zaczynając od umieszczonych poniżej podziękowań, poznasz ciekawe fakty na temat samej gry i historii rodzinnej jej autora. Na drugiej stronie Karty Pomocy znajduje się wykaz kafelków, które można ulepszać dzięki akcji „Zarządca”/„Zarządca Grobli”.

PODZIĘKOWANIA

Pola Arle to najbardziej autobiograficzna gra autorstwa Uwe Rosenberga. Jej historia rozgrywa się w wiosce, gdzie na świat przyszedł jego ojciec i gdzie pobrali się jego rodzice. Dzisiaj w Arle i okolicach mieszka około 1.100 osób. Jedną z niewielkich miejscowości nieopodal Arle, Beemoor, stała się w grze celem podróży, do którego możesz się udać, aby prowadzić tam handel na lokalnym rynku. To właśnie tam, na odosobnionej farmie, dorastał ojciec Uwe Rosenberga. Budynek „Zakładu Foliuszniczego”, przedstawiony na jednym z kafelków, także ma swój pierwowzór – to autentyczny zakład Kanngießer w Aurich, którym od 1989 zarządzała jego matka, a wcześniej prowadził jej ojciec. Uwe Rosenberg dorastał w Aurich – co więcej, w pierwszych latach swojego życia mieszkał nad tym zakładem. Nie został jednak jego właścicielem w trzecim pokoleniu tylko dlatego, iż bardziej lubi projektować gry, niż prowadzić niespokojne życie przedsiębiorcy. Dziś jest znany z takich tytułów jak *Agricola* czy *Szklany szlak*. W swojej nowej dwuosobowej grze – *Polach Arle* – pozostaje wierny ulubionej, szeroko pojętej wiejskiej tematyce.

Rodzina wydawcy Franka Heerena także przez wiele pokoleń zamieszkiwała tereny Fryzji Wschodniej. Ojciec Franka urodził się w Schweindorf w pobliżu Arle, a we wczesnych latach swojego życia Frank i jego ojciec wspólnie chodzili na torfowiska, żeby wydobywać torf wykorzystywany jako opał.

W swojej książce *Altes Handwerk (Dawne rękodzieło)* Gerhard Canzler opisuje zalety ziemi w Arle. Dzieło to stało się źródłem inspiracji dla Uwe Rosenberga podczas projektowania gry.

Ta instrukcja została napisana przez samego autora. Nad poprawnością zasad czuwali wytrwale korektorzy, którym autor składa serdeczne podziękowania: Janina Kleinemenke, Sascha Hendiks, Gabriele Goldschmidt, Thorsten Hanson, Michael Wißner i Christof Tisch. Autor chciałby wyrazić swoją wdzięczność także swojemu ojcu, Reinholdowi Rosenbergowi, za pomoc podczas opracowywania tej części instrukcji (tzw. Dodatku). Gra *Pola Arle* powstała także dzięki Frankowi Heerenowi, który, tak jak Uwe Rosenberg, wychowywał się we Fryzji Wschodniej (*obaj ukończyli szkołę średnią w 1989 roku, a na dodatkowych zajęciach z geografii nauczyli się sporo o terenach zalewowych i torfowiskach. Oboje chcieliby w tym miejscu serdecznie podziękować dawnemu nauczycielowi i mentorowi, panu Freudenbergowi.*)

Wydawca pragnie podziękować Dennisowi Lohausenowi za ilustracje do gry i nieocenioną pomoc przy pracy nad praktycznością komponentów. Ogromne podziękowania dla Grzegorza Kobieli za angielskie tłumaczenie gry. Serdeczne słowa wdzięczności skierowane są do następujących osób – w kolejności chronologicznej – które w znaczącym stopniu wpłynęły na ostateczny kształt gry: Andreas Odendahl, Sascha Hendriks, Dirk Krause, Hagen Dorgathen, Jessica Hüsker, Benjamin Ehlers, Frank Heeren, Michael Speckmann, Marco Althoff, Andrea Timm, Lorenz Merdian, Thorsten Roth i Frank Hommes. Autor gry chciałby przekazać wyrazy wdzięczności wszystkim tym testerom. **Ciekawostka:** *Tor Podróży został dodany do gry dopiero po wyraźnych sugestiach niektórych testerów. Niczym prawdziwy, twardo stąpający po ziemi mieszkaniec Fryzji Wschodniej, Uwe Rosenberg przyznaje – z prawdziwą dla siebie szczerością – że nie przyszłoby mu do głowy nagradzać graczy za wyczerpujące podróże, których on wolby uniknąć za wszelką cenę.*

Edycja Polska

Games Factory Publishing
ul. Szklane Domy 1/91
Kraków 31-972
www.gamesfactory.pl

Kierownik projektu: Piotr Sobieraj
Skład i opracowanie graficzne: Przemysław Kasztelaniec
Tłumaczenie: Łukasz Małecki
Korekta: Anna Mann, Viola Kijowska
Redakcja: Viola Kijowska
Okladka: Mariusz Gandzel

INDEKSY

SPIS BUDYNKÓW

Podczas przygotowania do gry rozłóż kafelki **Małych Budynków** na czterech górnych polach Planszy Głównej (*oznaczonych kolorem zielonym*). Wszystkie Małe Budynki mają taki sam koszt i są warte tyle samo Punktów Zwycięstwa (PZ).

W grze występują dwa rodzaje zielonych Budynków. W pierwszej rozgrywce użyj czterech Budynków z **jasnozielonym rewersem**. Jeśli zbudujesz więcej niż jeden z takich budynków, możesz zdecydować, w jakiej kolejności będziesz chciał użyć ich tuż przed listopadową Fazą Inwentaryzacji. Oto wszystkie Małe Budynki występujące w grze:

Chata Chłopska

Koszt: 1 dowolny Surowiec i 1 Zboże
Wartość: 1 PZ

Działanie: przed listopadem (*na koniec każdego Sezonu Letniego*) weź 1 Glinę (*także przed ostatecznym punktowaniem na końcu gry*). Dodatkowo możesz wyciąć 1 Torf (*zdejmij 1 znacznik Torfu ze swojej Planszy Włości*).

Torf możesz wydobywać z Osuszonych Torfowisk leżących na twojej Planszy Włości, ale nie z zasobów ogólnych.

Warsztat Cieśli

Koszt: 1 dowolny Surowiec i 1 Zboże
Wartość: 1 PZ

Działanie: przed listopadem (*na koniec każdego Sezonu Letniego*) możesz wziąć 1 Pole z Planszy Zasobów i położyć je dowolną stroną na niezagospodarowanym obszarze na swojej Planszy Włości (*na wolnym polu poniżej Linii Grobli*). Nie jest to obowiązkowe (*jeśli nie zrobisz tego w tym momencie, będziesz musiał czekać do kolejnego Sezonu Letniego*).

Chata Czeladnika

Koszt: 1 dowolny Surowiec i 1 Zboże
Wartość: 1 PZ

Działanie: przed listopadem (*na koniec każdego Sezonu Letniego*) weź 1 Zboże i zbuduj 1 Groblę (*przesuń jeden z niżej położonych kafelków Grobli o jeden poziom w górę, w najbliższą wolną szczelinę między polami tak, aby znalazł się powyżej dotychczasowej Linii Grobli, patrz strona 9*).

Pracownia

Koszt: 1 dowolny Surowiec i 1 Zboże
Wartość: 1 PZ

Działanie: przed listopadem (*na koniec każdego Sezonu Letniego*) weź 1 Drewno oraz wykonaj akcję „Mistrza Cechu” (*przesuń dokładnie jeden wybrany dysk Narzędzia o jedno pole w prawo, płacąc odpowiedni koszt*).

W kolejnych partiach, gdy poznasz już mechanizm działania Budynków, wybierz cztery kafelki z **ciemnozielonym rewersem** (ich rewersy różnią się od jasnozielonych Budynków, dzięki czemu łatwo je od siebie odróżnisz). One również należą do grupy Małych Budynków. Podczas przygotowania do gry zdecydуй, które Budynki będą brały udział w grze.

Opisane poniżej Budynki możesz użyć w dowolnym momencie gry (w szczególności w Fазie Pracy). Ich działanie może się wydawać nieco skomplikowane, szczególnie, gdy używasz ich po raz pierwszy. Dlatego w pierwszej rozgrywce, w której użyjesz Budynków z tej grupy, wybierz następujące kafelki: Warsztat Tkacki, Chata Osadnika, Warsztat Stolarski, Gorzelnia.

Warsztat Tkacki

Koszt: 1 dowolny Surowiec i 1 Zboże
Wartość: 1 PZ

Działanie: w dowolnym momencie gry (i dowolną liczbę razy) możesz zapłacić 3 Lnu, aby otrzymać 1 Płótno i wyciąć 1 Torf (zdejmij 1 znacznik Torfu ze swojej Planszy Włości). Torf możesz wydobywać z Osuszonych Torfowisk leżących na twojej Planszy Włości, ale nie z zasobów ogólnych.

Chata Osadnika

Koszt: 1 dowolny Surowiec i 1 Zboże
Wartość: 1 PZ

Działanie: w dowolnym momencie gry (i dowolną liczbę razy) możesz zapłacić 2 Wełny, aby otrzymać 1 Glinę i wyciąć 1 Torf (zdejmij 1 znacznik Torfu ze swojej Planszy Włości). Torf możesz wydobywać z Osuszonych Torfowisk leżących na twojej Planszy Włości, ale nie z zasobów ogólnych.

Warsztat Stolarski

Koszt: 1 dowolny Surowiec i 1 Zboże
Wartość: 1 PZ

Działanie: w dowolnym momencie gry (i dowolną liczbę razy) możesz zapłacić 1 Cegłę i 4 Pożywienia, aby ulepszyć jedną ze swoich Zagród w Stajnię. Nie musisz płacić kosztu budowy Stajni, który normalnie wynosi 2 Cegły. Pamiętaj, że w grze są dostępne tylko 3 kafelki Stajni.

Uwaga: gdy wymieniasz Zagrodę na Stajnię musisz przenieść znajdujące się w niej Zwierzęta na inne obszary swojej Planszy Włości, przestrzegając ogólnych reguł hodowli. Zwierzęta dla których nie masz miejsca uciekają i musisz je odłożyć do zasobów ogólnych.

Gorzelnia

Koszt: 1 dowolny Surowiec i 1 Zboże
Wartość: 1 PZ

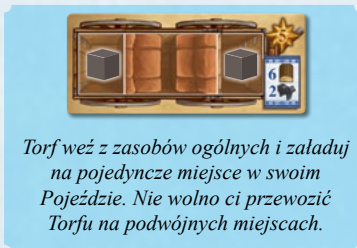
Działanie: w dowolnym momencie gry (nawet pomiędzy Żywieniem) i dowolną liczbę razy możesz wymienić 1 Zboże i 1 Torf (ze swoich zasobów) na 3 Pożywienia.

Ladownia

Koszt: 1 dowolny Surowiec i 1 Zboże
Wartość: 1 PZ

Działanie: w dowolnym momencie Fazy Pracy możesz położyć 1 Torf na wolnym, pojedynczym miejscu (ale nie podwójnym) w swoim Pojeździe. Możesz powtórzyć to działanie dowolną liczbę razy i załadować dowolną liczbę Pojazdów. Torf z Pojazdów przenieś do swoich zasobów dopiero podczas Rozładunku Pojazdów. Znaczniki Torfu, które kładziesz na Pojazdach, weź z zasobów ogólnych – nie możesz użyć Torfu ze swojej Planszy Włości.

Boks dla Żrebiąt

Koszt: 1 dowolny Surowiec i 1 Zboże
Wartość: 1 PZ

Działanie: w dowolnym momencie gry (i dowolną liczbę razy) możesz wymienić 3 Lnu na 1 Konia, o ile posiadasz już co najmniej 2 Konie.

Skład Drewna

Koszt: 1 dowolny Surowiec i 1 Zboże
Wartość: 1 PZ

Działanie: w dowolnym momencie gry (i dowolną liczbę razy) możesz wymienić 1 Pożywienie i 1 Deskę na 2 Drewna (ten budynek zapewnia łatwy dostęp do Drewna, pod warunkiem, że masz wystarczająco dużo Pojazdów).

Wymienione poniżej Budynki mają **natychmiastowe działanie** – oznacza to, że dają jednorazowy efekt w chwili, kiedy zbudujesz dany budynek. Po rozpatrzeniu efektu Budynku, nie jest on brany pod uwagę aż do zakończenia rozgrywki, kiedy przyniesie ci określoną liczbę PZ.

Na Planszy Głównej, poniżej miejsc na Małe Budynki, znajdują się dwa miejsca na **Mniejsze Warsztaty Rzemieślnicze** (pola oznaczone żółtym kolorem). Wszystkie Mniejsze Warsztaty Rzemieślnicze mają taki sam koszt. Podczas przygotowania do gry zdecydуй, które Budynki będą brały udział w grze.

Warsztat Tokarski

Koszt: 1 Deska i 1 Cegła
Wartość: 5 PZ

Działanie: natychmiast (i tylko raz) otrzymujesz akcję „wytnij 2 Torfy” oraz 1 Drewno za każdy Las, który posiadasz (nie tracisz Lasów; znaczniki Torfu zdejmij ze swojej Planszy Włości, ale nie z zasobów ogólnych).

Torf możesz wydobywać z Osuszonych Torfowisk leżących na twojej Planszy Włości, ale nie z zasobów ogólnych.

Wędzarnia

Koszt: 1 Deska i 1 Cegła
Wartość: 5 PZ

Działanie: natychmiast (i tylko raz) otrzymujesz akcję „wytnij 1 Torf” za każdy Więcierz, który posiadasz (nie tracisz Więcierzy; znaczniki Torfu zdejmij ze swojej Planszy Włości, ale nie z zasobów ogólnych).

Torf możesz wydobywać z Osuszonych Torfowisk leżących na twojej Planszy Włości, ale nie z zasobów ogólnych.

Kuźnia

Koszt: 1 Deska i 1 Cegła
Wartość: 3 PZ

Działanie: natychmiast i dowolną liczbę razy (ale tylko w momencie wybudowania Kuźni) możesz wymienić Barki, Furmanki lub Dwukółki (nazywane także Małymi Pojazdami) na Pługi – w stosunku 1:1 (zwróć wymieniony Sprzęt z powrotem na Planszę Zasobów).

Warsztat Bednarski

Koszt: 1 Deska i 1 Cegła
Wartość: 4 PZ

Działanie: natychmiast (i tylko raz) policz, ile w sumie posiadasz Owiec i Krów. Za łącznie 5/10/15 posiadanych Zwierząt, możesz przesunąć każde z 6-ciu dysków Dóbr o odpowiednio 1/2/3 pola w górę.

Piekarnia

Koszt: 1 Deska i 1 Cegła
Wartość: 4 PZ

Działanie: natychmiast (i tylko w momencie wybudowania Piekarni) możesz wymienić 2 Zboża i 1 Lnu na 8 Pożywienia za każdy posiadany Piec (nie tracisz Pieców).

Na początku gry (podczas przygotowania) ułóż wszystkie budynki **Więszych Zakładów Rzemieślniczych**, zgodnie z ich nazwami, na odpowiednich miejscach na Planszy Głównej. Każdy z tych Budynków ma indywidualny koszt i jest dostępny w każdej rozgrywce w Pola Arle.

Młyn

Koszt: 1 Deska i 8 Lnu albo 8 Zboża

Wartość: 6 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) otrzymujesz odpowiednio 8/10/12 Pożywienia za każde posiadane 3/5/6 Pola (*nie tracisz Pól*). Rodzaj Pola nie ma tu znaczenia, liczą się zarówno Pola Zboża, jak i Pola Lnu (*jeżeli masz 2 Pola lub mniej, nie otrzymujesz żadnego Pożywienia*).

Zakład Tkacki

Koszt: 2 Cegły i 10 Lnu albo 10 Wełny

Wartość: 7 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) otrzymujesz 1 Odzież Zimową, dodatkowo przesun dysk Narzędzia „Krosna Tkackie” o (maksymalnie) 2 pola w prawo, nie ponosząc kosztów.

Zakład Foluszniczy

Koszt: 1 Cegła i 2 różne sztuki Odzieży (Letniej/ Zimowej/Skórzanej)

Wartość: 9 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) otrzymujesz 1 Sukno, 1 Skórę Garbowaną i 1 Płótno.

Zakład Rymarski

Koszt: 2 Deski i 3 Skóry Garbowane

Wartość: 8 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) otrzymujesz akcję „wytnij 1 Torf” za każdego posiadanego Konia (*nie tracisz Koni; znaczniki Torfu zdejmij ze swojej Planszy Włości, ale nie z zasobów ogólnych*). Następnie przesun dysk Narzędzia „Kozły Garbarskie” o 1 pole w prawo, nie ponosząc kosztów.

Zakład Stolarski

Koszt: 2 Deski i 5 Zboża

Wartość: 6 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) otrzymujesz 1 Konia za każdy posiadany Plug oraz 2 znaczniki Torfu za każdą posiadaną Barkę (*nie tracisz Plugów ani Berek. Musisz natychmiast zapewnić Koniom miejsce na swojej Planszy Włości. Znaczniki Torfu weź z zasobów ogólnych*).

Nadmorska Chata

Koszt: 2 Cegły i 25 Pożywienia

Wartość: 10 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) otrzymujesz 10 Pożywienia (z 25, które zapłaciłeś za ten Budynek) i możesz zbudować 2 Groble (*przesun 2 najniższe położone kafelki Grobli w górę, w najbliższe wolne szczeliny między polami powyżej Linii Grobli*). Następnie przesun dysk Narzędzia „Więcierze” o (maksymalnie) 3 pola w prawo, nie ponosząc kosztów.

Na początku gry (podczas przygotowania) wybierz 3 niebieskie Budynki **Karczmi** i umieść je na niebieskich polach w lewym dolnym rogu Planszy Głównej. Wszystkie Karczmy mają taki sam koszt.

Jeśli grasz po raz pierwszy, sugerujemy wybrać następujące kafelki: Karczma „Na Rozstaju”, Karczma „Pod Strzechą” i Karczma „Stara Stodoła”.

Karczma „Na Rozstaju”

Koszt: 2 różne Surowce i 9 Pożywienia

Wartość: 5 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) otrzymujesz 1 Zwierzę dowolnego rodzaju za każde posiadane Koło Garmcarskie (*nie tracisz Kół Garmcarskich; możesz wybrać takie same lub różne Zwierzęta, musisz jednak natychmiast zapewnić im miejsce na swojej Planszy Włości*).

Karczma „Pod Strzechą”

Koszt: 2 różne Surowce i 9 Pożywienia

Wartość: 3 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) możesz wymienić do 3 swoich Pól na Lasy (*zwróć Pola na Planszę Zasobów; pamiętaj, że liczba kafelków Lasu dostępnych w grze jest ograniczona*). Rodzaj Pola nie ma tu znaczenia, liczą się zarówno Pola Zboża, jak i Pola Lnu.

Karczma „Stara Stodoła”

Koszt: 2 różne Surowce i 9 Pożywienia

Wartość: 4 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) weź za darmo 1 Barkę albo 1 Dwukółkę (*umieść nowy Sprzęt w Stodole – jeśli to konieczne zrób miejsce w Stodole i usuń inny kafelek; jeżeli na Planszy Zasobów nie ma Berek ani Dwukółek, nie otrzymujesz nic*). Dodatkowo albo w zamian, weź 1 Odzież Skórzaną i 1 Sukno.

Karczma „Nad Groblą”

Koszt: 2 różne Surowce i 9 Pożywienia

Wartość: 5 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) otrzymujesz 1 Cegłę za każdą posiadaną Stajnię oraz 1 Deskę za każdą posiadaną Zagrodę (*nie możesz wziąć Desek zamiast Cegieł*). Podwójne Stajnie są zbudowane z dwóch oddzielnych Zagród – a zatem za każdą Podwójną Stajnię otrzymujesz 2 Deski.

Karczma „Mleczny Dzban”

Koszt: 2 różne Surowce i 9 Pożywienia

Wartość: 5 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) otrzymujesz 1 Krowę, a następnie wykonaj akcję „wytnij 1 Torf” za każdą posiadaną Krowę (*nie tracisz Krów; znaczniki Torfu zdejmij ze swojej Planszy Włości, ale nie z zasobów ogólnych*).

Karczma „Pod Starą Barką”

Koszt: 2 różne Surowce i 9 Pożywienia

Wartość: 4 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) przesun dysk Narzędzia „Więcierze” o 2 pola w prawo, nie ponosząc kosztów. Następnie weź 1 Drewno za każdy posiadany Więcierz (*tj. 2, 3, 4, 5 lub 6 Drewna*).

Na początku gry (podczas przygotowania) połóż wszystkie czerwone Duże Budynki obok Karczmi, na polach o właściwym rewersie. Wszystkie **Duże Budynki** mają taki sam koszt i są warte 15 PZ.

Kościół Parafialny

Koszt: 3 Deski, 3 Cegły i 15 Pożywienia

Wartość: 15 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) weź 1 Bryczkę (weselną), nie ponosząc kosztów (*pod warunkiem, że jest dostępna na Planszy Zasobów*). Umieść ją w swojej Stodole.

Zamek Lütetsburg

Koszt: 3 Deski, 3 Cegły i 15 Pożywienia

Wartość: 15 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) weź 1 kafelek Lasu i połóż go na niezagospodarowanym obszarze na swojej Planszy Włości (*o ile to możliwe*). Dodatkowo przesun dysk Narzędzi „Sztychówki”, „Kola Garmcarskie” i „Strugnice” o 1 pole w prawo, nie ponosząc kosztów.

Zamek Berum

Koszt: 3 Deski, 3 Cegły i 15 Pożywienia

Wartość: 15 PZ

Działanie: natychmiast (*i tylko raz*) przesun dyski Narzędzi „Piece” i „Krosna Tkackie” o 1 pole w prawo, nie ponosząc kosztów. Dodatkowo możesz odwrócić na drugą stronę 1 kafelek z symbolem strzałki, nie ponosząc kosztów (*patrz akcja „Zarządca” na stronie 12*).

SPIS KAFELKÓW CELÓW PODRÓŻY

Pamiętaj, że możesz położyć kafelek Celu Podróży na swoim Pojeździe **tylko** w sytuacji, kiedy możesz natychmiast zaspokoić potrzeby lokalnych mieszkańców sprzedając **co najmniej** jedno z oczekiwanych towarów handlowych. Każdy z towarów możesz sprzedawać **tylko raz**. Nie możesz sprzedawać innych towarów niż te, które są przedstawione na kafelku Celu Podróży. Korzyścią z handlu jest Pożywienie, które otrzymasz natychmiast po zakończonej sprzedaży (*pamiętaj o ograniczeniu do 30 sztuk Pożywienia, które możesz przechowywać na Torze Dóbr*). Pożywienie jest niezbędne do wykonywania niektórych akcji na Planszy Głównej, do budowy Nadmorskiej Chaty (*patrz strona 18*), Dużych Budynków i Karczm oraz, oczywiście, do zaspokojenia potrzeb podczas Żywienia w Fazie Inwentaryzacji.

Rozmiar każdego kafelka (czyli liczba miejsc, jakie kafelek zajmuje w Pojeździe) podano w nawiasach. Po lewej stronie Planszy Włości leży twój Tor Podróży, który składa się z 19 pól. Kiedy zrealizujesz kafelek Celu Podróży odwróć go na drugą stronę i pozostaw w Pojeździe. Kafelki zdejmij z Pojazdu w trakcie Inwentaryzacji i umieść na Torze Podróży w taki sposób, aby zakrył od 1 do 4 pól, w zależności od swojego rozmiaru. Kafelki ułożone na tym torze utworzą drogę. Im dłuższą drogę zbudujesz, tym większe zdobędziesz doświadczenie na Torze Podróży, i tym więcej PZ otrzymasz na końcu gry.

Spis kafelków Celów Podróży:

Hage (1): natychmiast usuń ze swojej Planszy Włości 1 dowolne Pole i weź 1 Pożywienie.

Beemoor (1): odrzuć 1 Torf ze swoich zasobów (*ale nie z Planszy Włości*) i weź 2 Pożywienia.

Dornum (1): zwróć Pług ze Stodoły na Planszę Zasobów i weź 8 Pożywienia.

Beemoor – wycieczka do domu Uwe Rosenberga z czasów jego dzieciństwa.

Norden (2): sprzedaj od 1 do 3 przedstawionych towarów. Otrzymujesz 4 Pożywienia za Owcę i 7 Pożywienia za Odzież Zimową. Dodatkowo lub w zamian, zwróć Barkę ze swojej Stodoły na Planszę Zasobów i weź 5 Pożywienia.

Aurich (2): sprzedaj od 1 do 3 przedstawionych towarów. Otrzymujesz 4 Pożywienia za Skórę Garbowaną (*nie możesz zastąpić jej Odzieżą Skórzaną*), 5 Pożywienia za Konia i 4 Pożywienia za Zwierzę dowolnego rodzaju (*także kolejnego Konia*).

Esens (2): sprzedaj od 1 do 3 przedstawionych towarów. Otrzymujesz 2 Pożywienia za Skórę, 4 Pożywienia za 2 Zboża (*nie możesz sprzedać pojedynczego Zboża*) oraz 4 Pożywienia za Sukno.

Emden (3): sprzedaj od 1 do 4 przedstawionych towarów. Otrzymujesz 6 Pożywienia za Odzież Letnią, 7 Pożywienia za Odzież Skórzaną i 7 Pożywienia za Odzież Zimową. Dodatkowo lub w zamian, możesz odrzucić 1 Torf ze swoich zasobów (*ale nie z Planszy Włości*), aby wziąć 3 Pożywienia.

Leer (3): sprzedaj od 1 do 4 przedstawionych towarów. Otrzymujesz 2 Pożywienia za Len, 3 Pożywienia za Płótno (*nie możesz zastąpić jej Odzieżą Letnią*), 5 Pożywienia za Krowę i 6 Pożywienia za jedną Odzież dowolnego rodzaju: Skórzaną, Letnią albo Zimową

Bremen (4): sprzedaj od 1 do 5 przedstawionych towarów. Otrzymujesz 5 Pożywienia za Deskę, 9 Pożywienia za 2 Zwierzęta tego samego rodzaju, 12 Pożywienia za zestaw Tkanin: Sukno, Skóra Garbowana, Płótno; oraz 30 Pożywienia (*wszelka nadwyżka przepada*) za zestaw Odzieży: Zimowej, Skórzanej i Letniej. Dodatkowo lub w zamian, możesz usunąć 1 kafelek Torfowiska ze swojej Planszy Włości (*bez względu na to, którą stronę jest skierowany do góry i czy leżą na nim jakieś znaczki Torfu; dotyczy to także małego kafelka Torfowiska (tzw. Kładki)*). Natychmiast usuń wybrany kafelek Torfowiska. Leżący na nim Torf przepada, odłóż go do zasobów ogólnych. Nie otrzymujesz za to Pożywienia, ale z drugiej strony nie otrzymasz za ten kafelek ujemnych punktów (*na końcu gry każde Torfowisko znajdujące się na Planszy Włości daje ujemne punkty*).

SPIS SPRZĘTU GOSPODARCZEGO I NARZĘDZI

Sprzęt Gospodarczy (*Plugi, Barki i Pojazdy*) przechowuje się w Stodole. Przestrzeń w Stodole jest ograniczona i składa się z czterech miejsc postojowych o małym rozmiarze (*na Małe Pojazdy, Barki i Plugi*) i trzech miejsc postojowych dla Dużych Pojazdów (*miejsce dla Dużego Pojazdu na dole planszy może być zamiennie używane do przechowywania piątego elementu o małym rozmiarze*).

Sprzęt w Stodole (Plugi, Barki, Pojazdy)	Kategoria	Koszt	PZ	Przeznaczenie
Pług	Mały Sprzęt Gospodarczy	1 Drewno i 1 Krowa/Koń	3	zapewnia dodatkowe Pola dzięki akcji „Rolnik”
Barka	Mały Sprzęt Gospodarczy	1 Drewno	1	pozwala wymienić 1 Torf na 1 Dobro z Toru Dóbr, w dowolnym momencie gry i dowolną liczbę razy
Dwukółka	Mały Pojazd	2 Drewna	0	1 pojedyncze miejsce na załadunek
Furmanka	Mały Pojazd	4 Drewna	1	2 pojedyncze miejsca na załadunek (nie wolno ich łączyć)
Wóz	Duży Pojazd	5 Drewna i 1 Koń	1	3 pojedyncze miejsca na załadunek
Wóz Konny	Duży Pojazd	7 Drewna i 1 Koń	2	4 pojedyncze miejsca na załadunek
Bryczka	Duży Pojazd	4 Drewna i 2 Konie	4	1 pojedyncze i 1 podwójne miejsce na załadunek
Dorożka	Duży Pojazd	6 Drewna i 2 Konie	5	2 pojedyncze i 1 podwójne miejsce na załadunek

Plansza Główna pokazuje aktualną liczbę Narzędzi, które posiadasz w trakcie gry. Występuje 10 różnych rodzajów Narzędzi – na końcu gry są one warte określoną liczbę PZ (patrz niżej).

Rodzaj Narzędzi	Stan posiadania na początku gry	Koszt zwiększenia liczby Narzędzi	Przyrost liczby Narzędzi
Węciery	2	1 Drewno	3, 4, 5 i maksymalnie 6 (3 PZ)
Kozły Garbarskie	3	1 Drewno	5 (1 PZ) i maksymalnie 6 (3 PZ)
Krosna Tkackie	2	2 Drewno	3 (1 PZ), 4 (3 PZ) i maksymalnie 5 (4 PZ)
Stoły Rzeźnicze	2	1 Gлина	3 (1 PZ) i maksymalnie 4 (2 PZ)
Sztychówki	3	1 Drewno	5 i maksymalnie 7 (2 PZ)
Lopaty*	3	1 Drewno	4, 5 i maksymalnie 6
Koła Garncarskie	2	1 Gлина	3 i maksymalnie 4 (2 PZ)
Pieczę	1	1 Cegła	2 (1 PZ), 3 (5 PZ) i maksymalnie 4 (7 PZ)
Siekierzy	3	1 Drewno	4, 5 i maksymalnie 6
Strugnice	2	2 Gliny	3 (1 PZ) i maksymalnie 4 (4 PZ)

* Służą także do określenia liczby par Lopat, które posiadasz.

Do czego to służy? – Indeks kluczowych terminów

Nie musisz czytać tego rozdziału przed pierwszą rozgrywką, ale zerknij do niego w razie wątpliwości.

DOBRA

- ... **Pożywienie**: do budowy **Nadmorskiej Chaty**, **Karczmi** i **Dużych Budynków**; niezbędne podczas Żywienia w Fazie Inwentaryzacji, a także do niektórych akcji (*takich jak wykonanie akcji na zajęтым polu za pomocą „Wyrobnika”*).
- ... **Len**: do produkcji **Plótna**, do spożytkowania w **Warsztacie Tkackim** (wielokrotnie), **Piekarni** i **Boksie dla źrebiąt** (jednorazowo), a także do budowy **Zakładu Tkackiego** oraz **Młyna**.
- ... **Zboże**: do spożytkowania w **Gorzelni** (wielokrotnie) oraz **Piekarni** (jednorazowo), do akcji „Piekarza”, czasem jako substytut dla Pożywienia, a także do budowy **zielonych budynków**, **Zakładu Stolarskiego** i **Młyna**.
- ... **Wetna**: do produkcji **Sukna**, do budowy **Zakładu Tkackiego** i do spożytkowania w **Chacie Osadnika**.
- ... **Skóry**: do produkcji **Skóry Garbowanej**.
- ... **Skóry Garbowane**: do przetwarzania na **Odzież Skórzaną**, do sprzedaży w Celu Podróży „Aurich” i „Bremen”, a także do budowy **Zakładu Rymarskiego**.
- ... **Odzież**: do sprzedaży w poszczególnych Celach Podróży i do budowy **Zakładu Foliuszniczego**.

HODOWLA ZWIERZĄT

- ... **wiele Zwierząt tego samego rodzaju**: do akcji „Rzeźnika” i do sprzedaży w Celu Podróży „Bremen”.
- ... **wiele Owiec i Krów**: do pozyskania Pożywienia pod koniec Sezonu Letniego, a także do działania **Warsztatu Bednarskiego**.
- ... **wiele Owiec**: do produkcji **Wetny** pod koniec Sezonu Zimowego.
- ... **wiele Krów**: aby otrzymać więcej Pożywienia dzięki akcji „Rzeźnika”, do budowy **Plugów**, do efektywnego wykorzystania **Karczmy „Mleczny Dżban”**.
- ... **wiele Koni**: do **Dużych Pojazdów** i **Plugów**, a także do działania **Zakładu Rymarskiego** i **Boksu dla źrebiąt**.
- ... **Zagrody**: do hodowli Zwierząt, do ulepszenia w **Magazynie** oraz do przebudowy w **Stajni** i do działania **Warsztatu Stolarskiego**.
- ... **Stajnie**: do hodowli Zwierząt, do efektywnego wykorzystania niezagospodarowanych obszarów i do ulepszenia w **Podwójnej Stajni**.
- ... **Zagrody i Stajnie**: do działania **Karczmy „Nad Groblą”**.

SPRZĘT W STODOLE (PLUGI, BARKI I POJAZDY)

- ... **co najmniej jeden Plug**: do sprzedaży w Celu Podróży „Dornum”.
- ... **wiele Plugów**: do zaorania niezagospodarowanych obszarów za pomocą akcji „Rolnika”, co przydaje się przy działaniu **Młyna** oraz do efektywnego wykorzystania **Zakładu Stolarskiego**.
- ... **co najmniej jedna Barka**: do wymiany Torfu na Dobra z Toru Dóbr.
- ... **wiele Berek**: do zdobywania większej ilości Torfu za pomocą akcji „Przewoźnika Torfu”, do efektywnego wykorzystania **Zakładu Stolarskiego**, do wymiany na **Plugi** po zbudowaniu **Kuźni**, a także do sprzedaży w Celu Podróży „Norden”.
- ... **Dwukółka i Furmanka**: do ciągłej produkcji **Desek** i **Cegieł**, do sprzedaży **Plugów** za Pożywienie w Celu Podróży „Dornum”, a także do wymiany na **Plugi** po zbudowaniu **Kuźni**.
- ... **Duże Pojazdy**: do produkcji **Desek**, **Cegieł** i **Odzieży**, a także jako środek transportu do dużych Celów Podróży.
- ... **Wozy Konne**: do produkcji dwóch **Odzieży Letnich** w trakcie jednego Sezonu i do efektywnego wykorzystania **Ładowni**.
- ... **Wozy Konne i Dorożki**: jako środek transportu do Celu Podróży „Bremen”.

SUROWCE I TORF

- ... **Drewno**: do budowy **Budynków** i **Sprzętu Gospodarczego**, do przetwarzania w **Deski**.
- ... **Gлина**: do budowy **Budynków**, do przetwarzania w **Cegły** i do stawiania **Zagród**.
- ... **Deski**: do budowy **Budynków** (w szczególności **Dużych Budynków**), do spożytkowania u **Handlarza Drewna** i do sprzedaży w Celu Podróży „Bremen”.
- ... **Cegły**: do budowy **Budynków** (w szczególności **Dużych Budynków**) i do ulepszenia **Zagród** w **Stajni**.
- ... **Torf**: niezbędny podczas Żywienia w Fazie Inwentaryzacji pod koniec Sezonu Letniego, do produkcji **Cegieł**, do akcji „Piekarza”, do wymiany na inne Dobra (*o ile posiadasz Barkę*), a także do spożytkowania w **Gorzelni**.

KAFELKI OBSZARÓW

- ... **Lasy**: do produkcji **Drewna** pod koniec Sezonu Letniego, do ulepszenia w **Parki** i do działania w **Warsztacie Tokarskim**.
- ... **Parki**: do zdobywania **PZ** (*kiedy nie potrzebujesz już dostaw Drewna pod koniec gry*) i jako miejsce dla 2 **Zwierząt** dowolnego rodzaju.
- ... **co najmniej trzy Pola**: do działania **Młyna** i do efektywnego wykorzystania **Karczmy „Pod Strzechą”**.
- ... **wiele Pól**: do produkcji **Dóbr**: **Zboża** i **Lnu** pod koniec Sezonu Letniego.
- ... **Obszary Terenu Zalewowego**: nie możesz korzystać z pól położonych ponad **Linia Grobli**.

NARZĘDZIA

- ... **mało Węcierzy**: zdobądź więcej, budując **Nadmorską Chatę** lub **Karczmę „Pod Starą Barką”**.
- ... **wiele Węcierzy**: do akcji „Rybaka” i do efektywnego działania **Wędzarni** oraz **Karczmy „Pod Starą Barką”**.
- ... **dokładnie pięć Kozłów Garbarskich**: do akcji „Garbarza” i do zdobycia kolejnego **Kozła Garbarskiego** po zbudowaniu **Zakładu Rymarskiego**.
- ... **dokładnie trzy Koła Garncarskie**: zdobądź kolejne **Koło Garncarskie** po zbudowaniu **Zamku Lütetsburg**.
- ... **wiele Kół Garncarskich**: do akcji **Garncarza** i do efektywnego wykorzystania **Karczmy „Na Rozstaju”**.
- ... **co najmniej dwa Piece**: zdobądź dodatkowe **PZ**, zwiększając liczbę **Pieców** po zbudowaniu **Zamku Berum**.
- ... **wiele Pieców**: do akcji „Piekarza” i do efektywnego wykorzystania **Piekarni**.
- ... **dokładnie trzy Strugnice**: zdobądź dodatkowe **PZ**, zwiększając liczbę **Strugnic** po zbudowaniu **Zamku Lütetsburg**.